ES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS

RONDAIA D'EN JORDI DES RECÓ (ANTONI M. ALCOVER)

AXÒ ERA UN CONTE, MOLT GRAN SENYOR, QU ANAVA PERDUT DERRERA'S JOCH. NO MES TENÍA UN FIY, EN BERNADET.

UN DÍA QUE JUGANT, HAVÍA QUEDAT SENSE UNA CREU, LI COMPAREIX UN PERSONATJE D'UN ASPECTE MOLT FAREST, Y LI DIU:

SI'M PROMETS DURME'S TEU FIY, COM FARÁ DESSET ANYS, Á N'ES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS, TENDRÁS TOTS ES DOBLERS QUE VUYES, Y NO PERDRÁS MAY.

FETA ESTÁ SA BARRINA.

DIU ES CÒNTE, DE PERDUT QUE SE VEYA.

DESDE AQUELL DÍA SEMPRE VA GUANYAR, Y MANETJAVA SES DOBLES DE VINT Á PALADES;

PERÒ SEMPRE QU'ARRIBAVA Á N'ES SEU CASTELL Y EN BERNADET LI APLEGAVA MANS, SENTÍA UNA PONYIDA DINS ES COR, COM SI UN PUNYAL LE HI ATRAVESSÁS DE PART Á PART.

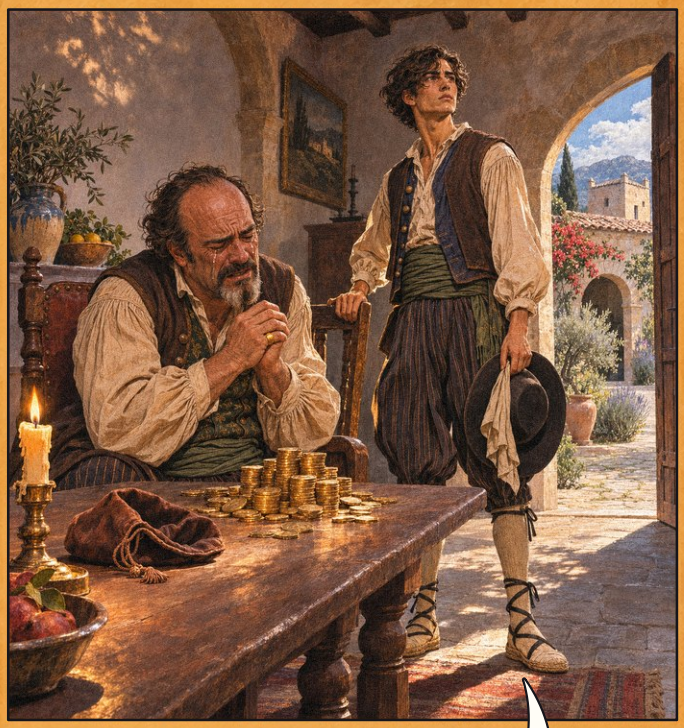
EN BERNADET FA DESSET ANYS, Y SON PARE UN DÍA L'AGAFA, Y LI DIU, ROMPENT EN PLORS.

FIY MEU, SE FA PRECÍS DIRTHO. UN DÍA QU'HAVÍA PERDUT TOT QUANT TENÍA, ME SORTÍ UN HOMO,

Y ME DIGUÉ QUE, SI LI PROMETÍA DURTE, EN FER DESSET ANYS, Á N'ES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS, JO TENDRÍA MES DOBLERS QUE NO VOLDRÍA, Y PER MOLT QUE JUGÁS, NO PERDRÍA MAY.

LE HI VAIG PROMETE. ELL VA CUMPLIR SA SEUA PARAULA, Y ARA ME TOCA Á MI CUMPLIR SA MEUA.

¿PER AXÒ TANT DE PLORS?

DEMÁ METEIX ME POS EN CAMÍ.

PREN UN CAVALL Y UN SERRÓ DE DOBLES DE VINT, Y JA ES PARTIT.

CAMINA CAMINARÁS, Á TOTHOM QUE VEYA, DEMANAVA AHONT ERA ES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS. NINGÚ N'HI SABÍA DONAR NOVES.

DES CAP DE SET DÍES, Á ENTRADETA DE FOSCA, DESTRÍA UN LLUMENARET BLAU.

¡OH! ¡UN LLUMENERET BLAU! HI ARRIBAREM, SI Á DEU PLAU.

HI ARRIBA, Y VA ESSER UNA ERMITA. S'ACOSTE Á SES PORTES, Y TOCH TOCH.

¿QUI ES?

AMICHS. OBRÍU PER AMOR DE DEU.

S'OBRÍ SA PORTA, Y SORTÍ UN ERMITANET, AB UNA BARBA QUE LI PEGAVA PER SA CINTA.

¡BENVINGUT SÍES, Ó JOVENET! Y ¿QUIN SENYAL PER AQUÍ?

CERCH ES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS. ¿NO'M DIRÍAU AHONT CAU?

¿ES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS? MAY L'HAVÍA SENTIT ANOMENAR. Y NO ES QUE NO SIA VEY JO Y QUE NO FASSE MOLTS D'ANYS QUE SOM Á N'AQUESTA ERMITA. JA N'HI HA MIL.

LA PRIMERÍA PASSAVA GENT, PERÒ JA FEYA TRECENTS ANYS QUE NO HAVÍA PASSAT NINGÚ.

¡SANT CRISTO GLORIÓS! ¿QUE ME DEYS?

LO QUE SENTS. SOBRE TOT, TU DEUS ESTAR CANSAT.

JA DEYS VER.

YDÒ ROMÁN, FAREM SA VETLA PLEGATS.

JO SOM EL REY DELS ANIMALS DE LA TERRA. DEMÁ, SOL SORTINT, LOS CRIDAREM TOTS; Y PER VENTURA N'HI HAURÁ QUALCÚN QUE MOS SABRÁ DONAR NOVES D'AQUEST CASTELL QUE CERCAS.

EN BERNADET VA ROMANDRE; PASSAREN LA CORONA, SOPAREN, FEREN LA PRETXA FINS QUE SA SON LOS GUANYÁ DE TOT, Y SE'N ANAREN Á JEURE.

LO ENDEMÁ Á TRENCH D'AUBA S'ERMITÁ CRIDA EN BERNADET, PASSAREN UN ENFILAY BEN LLARCH DE PARENOSTROS, Y BARENAREN.

SOL SORTINT, S'ERMITÁ SURT DEFORA, Y SA POSA Á TOCAR UN FABIOLET, TI-TU-TÍ TI-TU-TÍ TI-TU-TÍ.

COMENSEN Á COMPARÉXER ANIMALS Y MES ANIMALS. AL PUNT HI FOREN TOTS. PARAVEN MES DE CENT CORTERADES; Y, PER MOLT QUE LA VISTA S'ESTENGUÉS, NO VEYAN MES QUE CAPS, CAPOTS, CAPARROTS, CAPETS, CAPARRINS, CAPARRINEUS, CAPARRINOYS Y CAPARRINOYETS, Y TOTS BEN VIUS Y UYS ESPOLSATS.

¿N'HI HA CAP DE VOLTROS QUE SAPIA AHONT CAU ES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS?

CAP N'HI HAGUÉ QUE'U SABÉS.

EN BERNADET HAGUÉ DE TORNAR PENDRE'LS ATAPINS, Y DE D'ALLÁ.

CAMINA CAMINARÁS, DES CAP D'ALTRES SET DÍES, Á ENTRADETA DE FOSCA, VEU UN LLUMENARET BLAU.

¡UN LLUMENARET BLAU! HI ARRIBAREM, SI Á DEU PLAU.

HI ARRIBA, Y VA ESSER UNA ERMITA DEMUNT UNS PENYALS DEVORA MAR.

S'ACOSTA Á SES PORTES, Y TOCH TOCH.

¿QUI ES?

AMICHS. OBRÍU PER AMOR DE DEU.

S'OBRÍ SA PORTA, Y SORTÍ UN ERMITANET, AB UNA BARBA QUE LI PEGAVA P'ES JONOYS.

¡BENVINGUT SÍES, Ó JOVENET! Y ¿QUIN SENYAL PER AQUÍ?

CERCH ES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS. ¿NO'M DIRÍAU AHONT CAU?

¡ES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS! ¡MAY HAVÍA SENTIT ANOMENAR TAL CASTELL!
Y NO ES QUE NO SIA VEY JO Y QUE NO FASSE MOLT DE TEMPS QUE SOM Á N'AQUESTA ERMITA. CONTA QUE JA HI HA MIL ANYS.
LA PRIMARÍA PASSAVA GENT AXÍ METEIX; PERÒ ARA EN FEYA SICENTS QUE NO HAVÍA PASSAT NINGÚ.
¡SANT CRISTO GLORIÓS! ¿QUE ME DEYS?
LO QUE SENTS. NO RES, TU DEUS VENIR CANSAT.

SÍ QUE DEYS VER.

YDÒ ROMÁN, FAREM SA VETLA PLEGATS. JO SOM EL REY DES PEXOS DE LA MAR.

DEMÁ, SOL SORTINT, LOS CRIDAREM TOTS, Y PER VENTURA N'HI HAURÁ QUALCÚN QUE MOS SABRÁ DONAR NOVES D'AQUEST CASTELL QUE CERCAS.

¡BEN PENSAT!

...Y VA ROMANDRE. PASSAREN LA CORONA, SOPAREN, FEREN LA PRETXA FINS QUE SA SON LOS VA GUANYAR DE TOT, Y SE'N ANAREN Á JEURE.

LO ENDEMÁ Á TRENCH D'AUBA S'ERMITÁ CRIDA EN BERNADET, PASSAREN UN ENFILAY BEN LLARCH DE PARENOSTROS, BARENAREN; Y, SOL SORTINT, S'EN VAN DEVORA S'AYGO. S'ERMITÁ PEGA CIULO, Y HALA CIULA QUI CIULA.

COMENSAN Á COMPARÉXER PEXOS Y MES PEXOS. AVIAT HI FOREN TOTS... Y PARAVAN ES REDOL DE MES DE DOCENTES CORTERADES; Y, PER MOLT QU'UN ESTENGUÉS LA VISTA, NO VEYA MES QUE CAPS, CAPOTS, CAPARROTS, CAPETS, CAPARRINS, CAPARRINEUS, CAPARRINOYS Y CAPARRINOYETS QUE GUAYTAVAN Á FLOR D'AYGO, TOTS BEN VIUS Y UYS ESPOLSATS.

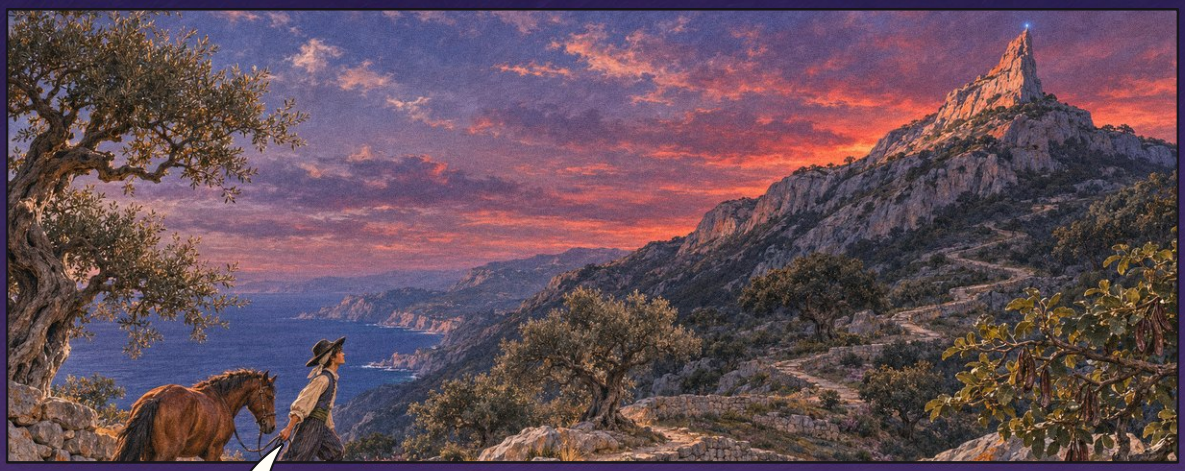

¿N'HI HA CAP DE VOLTROS QUE SAPIA AHONT CAU ES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS?

CAP N'HI HAGUÉ QUE'U SABÉS.

EN BERNADET NO TENGUÉ MES REMEY QUE PRENDRE DE BELL NOU ELS ATAPINS, Y DE D'ALLÁ.

CAMINA CAMINARÁS, DES CAP DE SET DÍES, Á ENTRADETA DE FOSCA, DESTRÍA UN LLUMENARET BLAU.

¡UN LLUMENARET BLAU! HI ARRIBAREM, SI Á DEU PLAU.

HI ARRIBA, Y VA ESSER UNA ERMITA DEMUNT UN PUIG MOLT AGUYONAT.

S'ACOSTA Á SES PORTES, Y TOCH TOCH.

¿QUI ES?

AMICHS. OBRIU PER AMOR DE DEU.

S'OBRIN SES PORTES, Y SORTÍ UN ERMITANET, AB SA BARBA TAN LLARGA QUE LI FREGAVA'S PEUS Y ES TURMELLS; Y, SI S'ACALAVA UNA MICA, LA SE TRAPITJAVA.

¡BENVINGUT SÍES, Ó JOVENET! Y ¿QUIN SENYAL PER AQUÍ?

CERCH ES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS, ¿NO'M DIRÍAU AHONT CAU?

¡ES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS! MAY HAVÍA SENTIT ANOMENAR TAL CASTELL.
Y NO ES QUE NO SIA VEY JO Y QUE NO'N FASSA MOLTS D'ANYS QUE SOM EN AQUESTA ERMITA. CONTA QUE JA'N FA MIL.
LA PRIMERÍA PASSAVA GENT; PERÒ JA FEYA NOU CENTS ANYS QUE NO HAVÍA PASSAT NINGÚ.
¡SANT CRISTO GLORIÓS! ¿QUE ME DEYS?
LO QUE SENTS. SOBRE TOT, TU DEUS VENIR CANSAT.

SI QUE DEYS VER.

YDÒ ROMÁN, Y FAREM SA VETLA PLEGATS. JO SOM EL REY D'ELS AUCELLS DEL CEL, Y DEMÁ, SOL SORTINT, LOS CRIDAREM TOTS.

PER VENTURA N'HI HAURÁ QUALCÚN QUE'L SAPIA Á N'AQUEST CASTELL QUE CERCAS.

BON FAVOR ME FEYS.

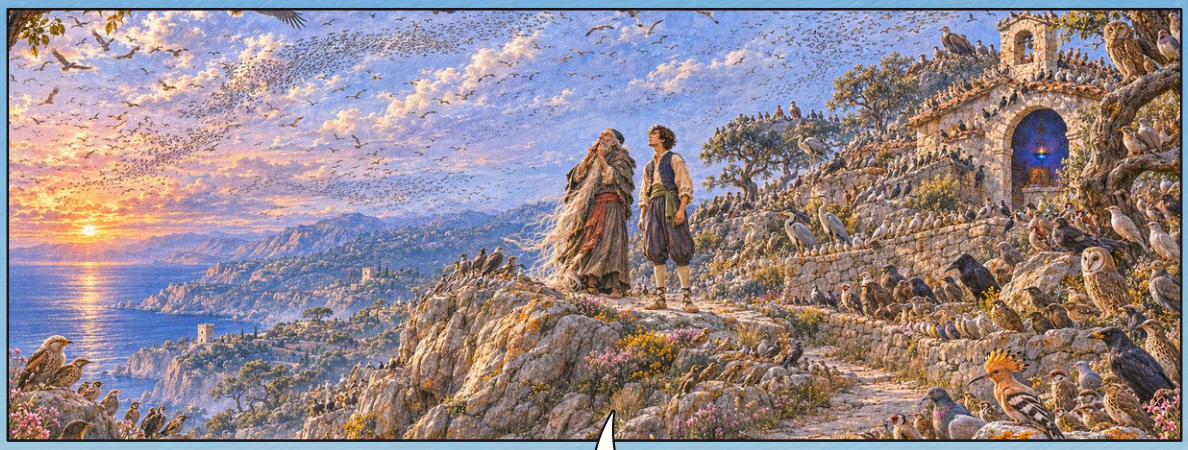
...Y VA ROMANDRE. PASSAREN LA CORONA, SOPAREN, FEREN LA PRETXA FINS QUE SA SON LOS GUANYÁ DE TOT, Y SE'N ANAREN Á JEURE.

LO ENDEMÁ Á TRENCH D'AUBA S'ERMITÁ CRIDA EN BERNADET, PASSAREN UN ENFILAY BEN LLARCH DE PARENOSTROS, Y BERENAREN. S'ERMITÁ SURT DEFORA, PEGA CIULO Y ALTRE CIULO; Y CIULAVA TANT FORT, QUE TOT ALLÒ RESPLANDÍA.

COMENSEN Á COMPARÉXER AUCELLS Y MES AUCELLS, GROSSOS, PETITS, MITJANSERS Y DE TOTES CUANTES CLASSES VOS POGUEU IMAGINAR. AL PUNT HI FOREN TOTS, Y PARAVEN MES DE TRECENTES CORTERADES; Y TOT LO QUE SA VISTA PORÍA DESTRIAR, TOT ERAN CAPS, CAPOTS, CAPARROTS, CAPETS, CAPARRINS, CAPARRINEUS, CAPARRINOYS Y CAPARRINOYETS, Y TOTS BEN VIUS Y UYS ESPOLSATS.

¿N'HI HA CAP DE VOLTROS QUE SAPIA AHONT CAU ES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS?

TOTS DEYEN QUE NO'U SABÍAN, FINS QU'UNA ÁLIGA, SA MES GROSSA Y MES VEYA, QUE JA TENÍA'S CAP Y ES COLL TOT PELAT, OBRI BOCA Y DIU:

JO'U SÉ.

EN BERNADET TOT D'UNA S'HI ACOSTA.

¿COM HO HE DE FER PER ANARHI?

JO T'HI DURÉ, SI ME VOLS CREURE.

ESTICH Á TON MANAR.

¿VEUS AQUELL BOU? VESHI, ESCORXEL, FESNE QUATRE CORTERS, LOS DUS, LOS ME POSES DEMUNT Y TU TAMBÉ, Y PARTIREM.

DIU S'ÁLIGA, MOSTRANTNHI UN QUE PASTURAVA PER ALLÁ DEVORA.

EN BERNADET S'EN VA Á N'ES BOU, EL MATA, L'ESCORXA, EN FA QUATRE CORTERS, LOS SE CARREGA, TORNA Á S'ÁLIGA, Y S'HI AXANCA DEMUNT.

S'AUCELLOT AXAMPLA SES ALES, PEGA BRIUADA, S'ALSA LO MATEIX D'UN CÒDOL QU'UN BARROBÍ, QUANT ESCLATA, FA BOTIR AL AYRE; Y ÁGUILA Y BERNADET PER AMUNT S'HA DIT, Y PER AMUNT, Y PER AMUNT.

SES MUNTANYES S'APLANAVAN, SES VALLS Y COMALLARS S'OMPLÍAN, LA MAR JA NO MES ERA UNA TACA BLAVENCA; JA NO'S DESTRIAVA RES QUE'S BATEGÁS, NI FES GENS DE RENOU NI MICA DE REMOR NI MUDANSA; Y ELLS SEMPRE PER AMUNT, Y DE D'ALLÁ, VOLA QUI VOLA PER S'ENDRET DE SA TACA BLAVENCA.

PASSAN TRES DÍES Y S'ÁLIGA DIU:

BERNADET, DAM UN CORTER, QUE SES ALES S'ACOPAN.

LE HI DONA, RECOBRA SES FORSES, Y TORNA VOLAR TAN AVIAT COM PRIMER, Y DE D'ALLÁ.

PASSAN TRES DÍES MES, Y DIU ALTRA VEGADA.

BERNADET, DAM UN CORTER, QUE SES ALES S'ACOPAN.

LE HI DONA, RECOBRA SES FORSES, Y TORNA VOLAR TAN AVIAT COM PRIMER, Y DE D'ALLÁ.

PASSAN TRES DÍES MES, Y DIU ALTRA VEGADA.

BERNADET, DAM UN CORTER, QUE SES ALES S'ACOPAN.

LE HI DONA, RECOBRA SES FORSES, Y TORNA VOLAR TAN AVIAT COM PRIMER, Y DE D'ALLÁ.

PASSAN TRES DÍES MES, Y DIU ALTRA VEGADA.

BERNADET, DAM UN CORTER, QUE SES ALES S'ACOPAN.

LE HI DONA, RECOBRA SES FORSES, Y TORNA VOLAR TAN AVIAT COM PRIMER, Y DE D'ALLÁ.

PASSEN TRES DÍES MES, Y DIU ALTRA VEGADA.

BERNADET, DAM UN CORTER, QUE SES ALES S'ACOPAN.

CUATRE N'HI HAVÍA, CUATRE TE'N HE DATS. NO RES, JAS UN BRAS...

...Y LE HI ALLARGA.

NO'L VUY, L'HAS MESTER PER TU. JA SOM APROP, Y ME PAREIX QUE AXÍ METEIX PODRÉ ARRIBAR.

SES PENYES NO EREN GAYRE LLUNY. AB TOTA QUANTA FORSA LI QUEDAVA, PEGA FUA CAP AVALL Y FENT ESCUNSA; Y LI VA VENIR TANT JUST TAN JUST NO CAURE DINS S'AYGO.

DE DEMUNT PENYES VEYEN Á S'ENTRELLUM UNES CASETES BLANQUES.

¿VEUS AQUELLES CASETES? YDÒ ALLÁ HAS D'ANAR. HI TROBARÁS UNA JAYA DE CINCH CENTS ANYS.

PER AMOR DE DEU FES LO QUE'T DIGA, Y TROBARÁS ES CASTELL QUE CERCAS. TOTS ES QUI HI SON VENGUTS, Y NO L'HAN CREGUDA, NO LOS HAN VISTS PUS.

EN BERNADET S'EN HI VA, Y TROBA SA JAYA Á N'ES PORTAL.

¡OLA, JOVENET! ¿QUIN VENT T'HA DUYT? CENT ANYS FEYA QUE NO ERA VENGUT NINGÚ.

CERCH ES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS.

YDÒ VINA AB MI, Y TE DIRÉ QU'HAS DE FER.

EL MENA DEVORA UN RIU BEN AMPLE Y D'UNA AYGO COM UN CRESTAY.
AQUÍ VENDRÁN Á RENTAR UN COVONET DE ROBA PER HOM SES TRES FIES DEL REY DES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS, NA MARGALIDA, NA ROSA Y NA FADETA; SI UNA GUAPA, S'ALTRE MES; PERÒ ENCARA SA DERRERA S'EN DU SA VENTATJE.
¡MIRA SI'U DEU ESSER GUAPA Y GARRIDA! YDÒ ENCARA ES MOLT MES LLESTA Y SABUDA. TU METEIX HO VEURÁS PER LO QU'ARA'T DIRÉ.
DE LLEST QU'ES SON PARE, EL DIMONI FA Á MITJES AB ELL; Y SA DONA, LA REYNA, SAB ENCARA SET VEGADES MES QU'EL REY. YDÒ BE, NA FADETA SAB SET VEGADES MES QUE SA MARE.

¡O QUINA ATLOTA MES BUFARELLA QUE DEU ESSER!

¡JO T'HO ASSEGUR! POS MASSIONS QUE JA N'ESTÁS MES DE MITX ENAMORAT.

¡SÍ QUE TENIU RAÓ!

¿ARA? EN VEURELA, EN VEURELA; Y SOBRE TOT CUANT N'HI VEJES FER DE SES SEUES.

NO RES, ARA TU T'AMAGAS DINS AQUESTES MATES.

VENDRÁ NA MARGALIDA AB SO COVONET DEMUNT ES CAP Y SA POST DEVALL XELLA. ES COVONET SERÁ D'ESQUERDES Y VERDUCHS DE PLATA; SA POST SERÁ TOTA D'OR.

SE LLEVARÁ SES FALDETES DE DEMUNT Y S'ANELL; SE POSARÁ Á RENTAR SA ROBA FINS QUE LA TENGA MES BLANCA QUE LA NEU; PERO TU, BEN ALERTA Á BADAR BOCA NI Á BATEGARTE.

VENDRÁ LLAVÒ NA ROSA, TAMBÉ AB SO COVONET D'ESQUERDES Y VERDUCHS DE PLATA DEMUNT ES CAP Y SA POST D'OR DEVALL XELLA.

SE LLEVARÁ SES FALDETES DE DEMUNT Y S'ANELL, Y SE POSARÁ RENTA QUI RENTA SA ROBA FINS QUE LE TENDRÁ MES BLANCA QUE LA NEU.

VENDRÁ LLAVÒ NA FADETA, TAMBÉ AB SO COVONET D'ESQUERDES Y VERDUCHS DE PLATA DEMUNT ES CAP Y SA POST D'OR DEVALL XELLA.

SE LLEVARÁ SES FALDETES DE DEMUNT, SE TRAURÁ S'ANELL, Y EL DEXARÁ DALT UNA ROCA. SE POSARÁ Á RENTAR, RENTA QUI RENTA Y CANTA QUI CANTA.

TU Á LES HORES SURTS DE PUNTES DE PUNTES Y QU'ELLA NO SE'N TEME, LI PRENS S'ANELL, TE TORNAS AMAGAR.

CUANT'ELLA TENDRÁ SA ROBA MES BLANCA QUE LA NEU, Y L'HAURÁ COMPOSTA DINS ES COVONET, SE'N ANIRÁ Á POSARSE SES FALDETES Y LLAVÒ S'ANELL.

NO'L TROBARÁ, Y DIRÁ TOTA IMPACIENTADA: ¿Y PER HONT DEU HAVER PRES?

TU LLAVÒ SURTS, Y DIUS: VALTAQUI.

LE HI DONES, LI CONTES LO QUE TE PASSA; Y ELLA JA'T DIRÁ LO QU'HAS DE FER.

Y ¡CREULA PER AMOR DE DEU! QUE TOTS ES QUI SON VENGUTS Y NO L'HAN CREGUDA, NO LOS HAN VISTS PUS.

EN BERNADET S'AMAGA DINS AQUELLES MATES. DINS UNA ESTONETA VEU NA MARGALIDA QUE SE'N VE, AB SO COVONET DE PLATA DALT ES CAP Y SA POST D'OR DEVALL XELLA.

SE LLEVA SES FALDETES DE DEMUNT Y S'ANELL; Y HALA RENTA QUI RENTA Y CANTA QUI CANTA, FINS QUE TÉ SA ROBA MES BLANCA QUE LA NEU.

¡SI L'HAGUÉSSEU VIST Á N'EN BERNADET QUINS UYS QUE FEYA, VEENT NA MARGALIDA TAN GUAPA Y TAN BEN TAYADA! PERÒ ANÁ BEN ALERTA Á MOTAR NI Á BATEGARSE.

SE'N VE LLAVÒ NA ROSA, TAMBÉ AB SO COVONET DE PLATA DALT ES CAP Y SA POST D'OR DEVALL XELLA.

SE LLEVA SES FALDETES DE DEMUNT Y S'ANELL; Y HALA RENTA QUI RENTA Y CANTA QUI CANTA, FINS QUE TÉ SA ROBA MES BLANCA QUE LA NEU.

¡SI L'HAGUÉSSEU VIST Á N'EN BERNADET QUINS UYS QUE FEYA, VEENT NA ROSA, TAN GUAPA Y TAN BEN TAYADA! PERÒ ANÁ BEN ALERTA Á MOTAR NI Á BATEGARSE.

SE'N VE LLAVÒ NA FADETA, TAMBÉ AB SO COVONET DE PLATA DALT ES CAP Y SA POST D'OR DEVALL XELLA.

SE LLEVA SES FALDETES DE DEMUNT, SE TREU S'ANELL, EL DEXA DALT UNA ROCA, Y HALA RENTA QUI RENTA Y CANTA QUI CANTA.

¡A N'AQUESTA SÍ QUE LA HI TROBAVA GUAPA Y BEN TAYADA EN BERNADET! NA MARGALIDA Y NA ROSA NO ERAN RES DEVORA ELLA.

L'HOMO NO SE PORÍA ASSACIAR DE MIRARLA SE.

COM LA CREU MES DESCUYDADA, SURT DE SES MATES, DE PUNTES DE PUNTES, PEGA GRAPADA Á S'ANELL, Y JA TORNA ESSER DINS S'AMAGATAY.

NA FADETA NO SE TEMÉ DE RES.

COM VA TENIR SA ROBA MES BLANCA QUE LA NEU, LA COMPÒN BEN COMPOSTA DINS ES COVONET; SE POSA SES FALDETES, REPARA QUE S'ANELL NO ES DALT AQUELLA ROCA.

MIRA SI HA LLENEGAT Ó SI ES VENT L'HA FET REDOLAR. MIRA BEN ARREU PER TOT AQUELL ENDRET. NO'L VEU LLUIR EN LLOCH.

¿PERÒ AHONT SERÁ AQUEST BO D'ANELL?

EN BERNADET PEGA LLONGO, SE PLANTA TOT XARAVEL-LO DEVANT ELLA, Y DIU:

VALTAQUÍ.

¡O QUE'M FAS DE CONTENTA, JOVENET! JA'M PENSAVA NO VEUREL PUS.

DIU ELLA, PRENINT S'ANELL.

Y ¿QUE CERCAS PER AQUÍ, SI NO ES MASSA PREGUNTAR?

ES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS.

JO'N SOM. MON PARE ES EL REY. MIRA, SI'L VOLS TROBAR, PRENS AQUEST CAMÍ, PER HONT SES MEUES GERMANES Y JO SOM VENGUDES.
NO'L DEXES, Y AVIAT HI SERÁS. MON PARE SE PASSETJARÁ PER SA CARRERA. L'ESCOMETS, TE FARÁ ENTRAR, TE POSARÁN TAULA, TE DIRÁN QUE MENJES.
TU, ABANS DE TASTAR RES, HAS DE DIR, PETIT, QUE NO'T SENTEN: ¿FADETA, QUE'N PUCH MENJAR? PERQUE SI NO'U DEYES Y MENJAVAS, PODRÍA ESSER QUE T'HI HAGUESSEN POSADES MATZINES, Y BATRÍAS ES PEUS.

LLAVÒ TE MENARÁN DINS UNA CAMBRA, AHONT HI HAURÁ UN LLIT DE SET MATELASSOS. ABANS D'AJEURETHI, DEMANARÁS, PETIT, QUE NO'T SENTEN: —¿FADETA, QUE HI PUCH JEURE?
PERQUE SI NO'U DEMANAVAS, Y T'HI JEGUESSES, PODRÍA ESSER QUE'S MATELASSOS FOSSEN DE FOCH, MALDEMENT PARESQUESSEN DE PLOMES, Y QUEDARÍAS COM UN CALIU D'ABLAMAT.
¿TENDRÁS PRESENT AXÒ QUE'T DICH?
¡MASSA QUE LE HI TENDRÉ!
NO RES. A DEU SIAU; QUE HAURÉ DE FER VÍA, PER QUE MON PARE NO SE TEME QUE ME SON ENTRETENGUDA.

¡VAL DEU Y ÁLIGA!

...Y TORNA UNA ÁLIGA; PEGA VOLADA, Y DE D'ALLÁ.

EN BERNADET PARTEIX, CAMÍ CAMÍ. AL PUNT Á S'ENTRELLUM DESTRIÁ SES TORRES DES CASTELL; Y AVIAT HI VA ESSER DEVANT. EL REY SE PASSETJAVA PER DEVORA SA PORTASSA, CAP BAIX Y AB UNA CARA BEN SARRACENA.

ALABAT SIA DEU.

EL REY NO TORNÁ RESPOSTA, NI ALSÁ'S CAP.

BONES TARDES TENGA, SENYOR REY.

SES METEXES, JOVENET.

JA'U SABÍA QU'HAVÍAS DE VENIR. ¡AY DE TU, SI NO FOSSES VENGUT!

NO RES; TU DEUS ESTAR CANSAT, Y TENDRÁS TALENT.

L'ENTRÁ DINS UN GRAN MENJADOR, AHONT HI HAVÍA UNA TAULA PARADA DE TOTA CLASSE DE MENJAR.

MENJA, MENJA.

ELL, PETIT, QUE NO'L SENTISSEN, DEMANA.

FADETA ¿QUE'N PUCH MENJAR?

Y VA SENTIR SA VEU DE NA FADETA, FINA Y FONDA, QUE DEYA:

MENJÉN.

EN BERNADET SE POSÁ BE DE PANXA.

EL MANAREN DINS UNA CAMBRA, AHONT HI HAVÍA UN LLIT AB SET MATELASSOS.

VATAQUI'S TEU LLIT.

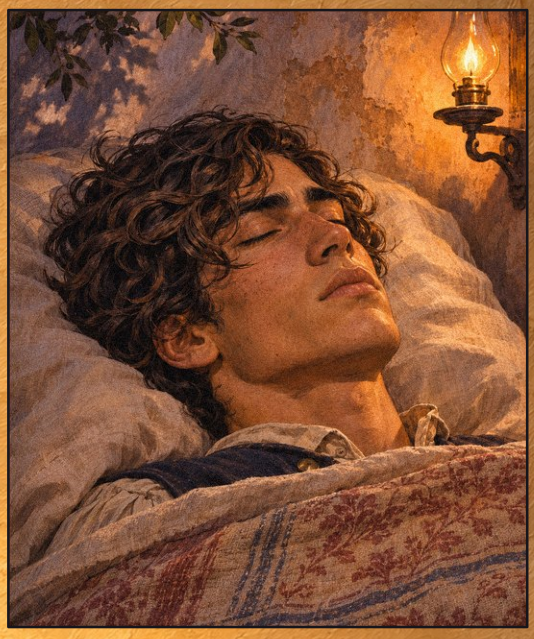
ELL, PETIT, QUE NO'L SENTISSEN, DEMANA:

FADETA ¿QUE HI PUCH JEURE?

Y SENTI SA VEU, FINA Y FONDA, DE NA FADETA QUE DEYA:

JEUHI.

EN BERNAT SE COLGÁ, Y AL PUNT DORMÍ COM UN PEIX DINS L'AYGO.

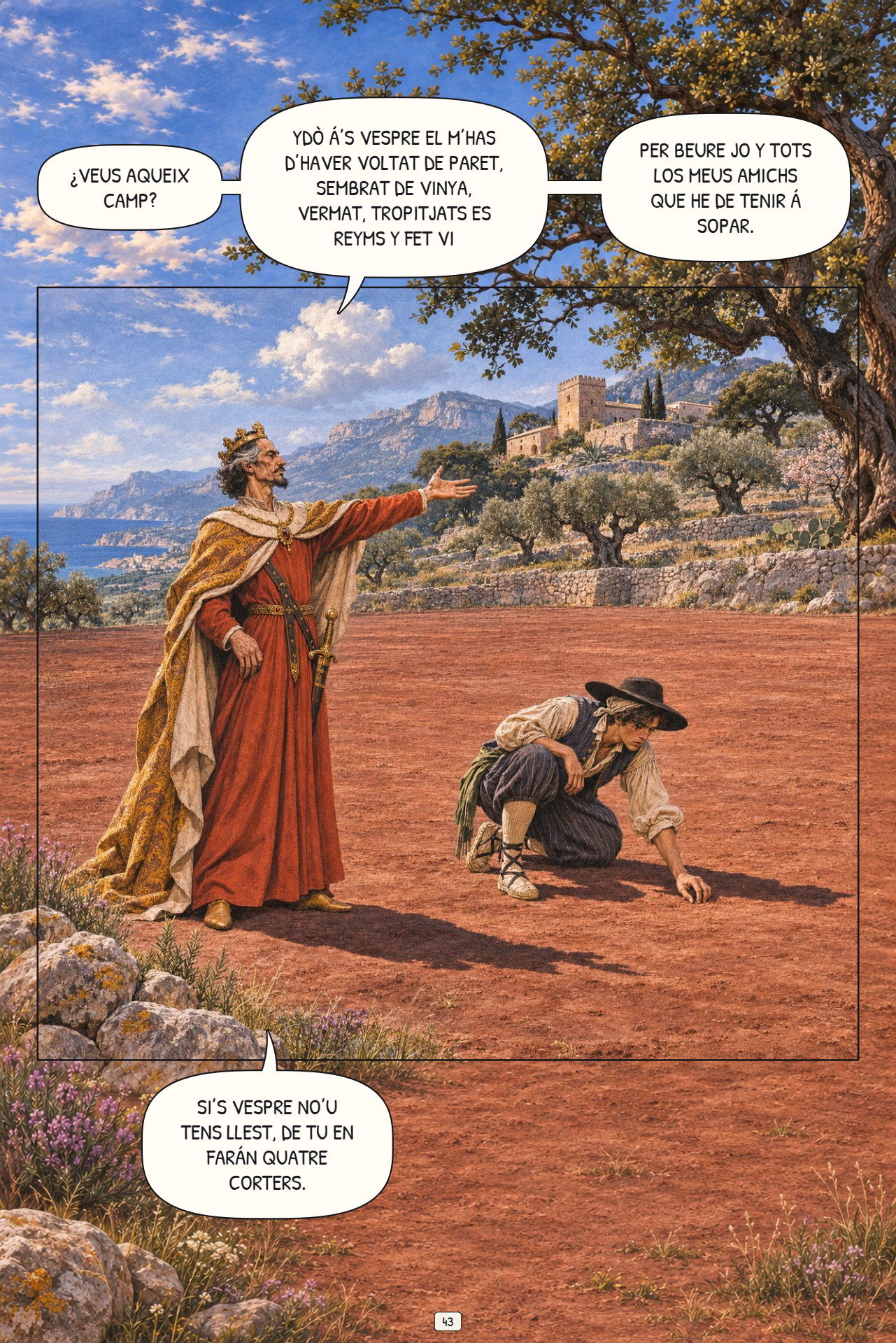
LO EN DEMA MATÍ Á LES SET EL CRIDAN:

AXIQUET, QU'ES HORA DE BERENAR Y D'ANAR Á SA FEYNA.

S'AXECA, BARENA, Y EL REY EL S'EN MENA Á UN CAMP DE CINCUANTA CORTERADES, MES LLIS QU'ES CALL DE SA MA, SENSE UN MACOLÍ, QUANT Y MES UNA PEDRA.

¿VEUS AQUEIX CAMP?
YDÒ Á'S VESPRE EL M'HAS D'HAVER VOLTAT DE PARET, SEMBRAT DE VINYA, VERMAT, TROPITJATS ES REYMS Y FET VI
PER BEURE JO Y TOTS LOS MEUS AMICHS QUE HE DE TENIR Á SOPAR.
SI'S VESPRE NO'U TENS LLEST, DE TU EN FARÁN QUATRE CORTERS.

EL REY S'EN VA. EN BERNADET QUEDÁ DE PEDRA. COM POGUÉ TORNAR ALÉ, ROMPÉ EN PLORS. LI COMPAREIX NA FADETA.

¿QUE TENS?

¡QUE HE DE TENIR! ¡TON PARE QUE M'HA DIT QUE, SI ES VESPRE NO HE VOLTAT AQUEST CAMP DE PARET, SEMBRAT DE VINYA, VERMAT, TRAPITJATS ES REYMS Y FET VI

PER BEURE ELL Y ES SEUS AMICHS QUE HA DE TENIR Á SOPAR, DE MI EN FARÁN QUATRE CORTERS!

¿D'AXÒ ESTÁS EMBARASSAT?

¡MASSA QUE HI ESTICH!

YDÒ, MIRA.

DEL BON FAT Y DEL MAL FAT, QUE LA MIA MARE M'HA COMANAT Y UN PUNT MES; QUE LO QU'ARA DIRÉ, QUE SIA VERITAT: QUE SE VOLT AQUEST CAMP DE PARET.

Y TOT D'UNA SE SENTÍ UNA REMOR COM D'UNA CALDERA DE TAFONA QUE BULL. SA CARA DE SA TERRA, LO METEIX QUE S'AYGO BULLENTA, TOT ERAN BAMBOLLES QUE ALSAVA, Y DE CADA BAMBOLLA SORTÍA UNA PEDRA.

SE MOU UN VENT FORT, QUE SE RESOL EN TRABOLINS, Y SA POSA Á ARREMOLINAR AQUELLES PEDRES VOLTANT ES CAMP. SES PEDRES COMENSAN Á BOTAR; Y, COP VE COP VA, SE POSAN UNES DEMUNT SES ALTRES, FENT FILADES Y FILADES...

¿QUE ME'N DIREU? A'S TEMPS DE DIR SET PARE NOSTROS SA PARET ESTIGUÉ FETA VOLTANT TOT ES CAMP.

NA FADETA PEGA CIULO, Y COMPAREXEN SET ESTOLS D'HOMONETS Y DONETES DE COLZADA, Y LOS DIU:

HOMONETS Y DONETES, HALA TOTS Á TRABALLAR: HEU DE FER AQUEIX CAMP VINYA, Y AVUY METEIX HI HEU DE CUIR ES REYMS Y HEU DE FER ES VI.

AQUELLA TRAQUELADA D'HOMONETS Y DONETES JA SON PARTITS: UNS SENYA QUI SENYA SES TIRES; ALTRES AB XADETES CAVA QUI CAVA, Y HALA GAVETES FETES; Y SES DONES Á DUR SARMENTS.

AL PUNT EN TORNAN CARREGADES; LES SEMBRAN, LES TAPAN DE TERRA; Y VENGAN JERRETES DE AYGO, Y REGA QUI REGA.

QUANT SES GAVETES SE ACABAVAN Y SA VINYA CASI ESTAVA SEMBRADA, VENÍA UN ESTOL D'UN PINAR AB UNA PARTIDA DE FEXOS DE POLITXONS. EU ESBANCAN Y'U POLITXONEN TOT.

ARRIBA UN ALTRE ESTOL D'UN OLIVAR, FENT REDOLAR UNA PARTIDA DE SOQUES D'OLIVERA. AB SERRES, AXES Y DESTRALETES LES SERRAN, LES ENTAULAN, FAN CONGRENYS, DOGUES Y FONS.

MENTRES UNS JA COMENSAN Á VESTIR BOTES CONGRENYADES, ALTRES JA TENEN ES CLOT DES CUP LLEST, Y ALTRES SES PEDRES VIVES PICADES PER FORRARLO, ES MANOBRES SA MESCLA FETA Y ES CIMENT PASTAT; Y ES PICADRERS AB QUATRE GRAPADES FAN SE VOLTA, Y POSAN Y CLOUEN SES PEDRES.

QUANT POSEN SA DERRERA PALADA, ES FUSTERS PEGAN ES DERRER COP Á SA POSTISSADA DES CUP, Y LA TIRAN DEMUNT SA BOCA.

MENTRES TANT, ELS ALTRES ESTOLS NO S'ATURAN DE REGAR SA VINYA Y DE BUFARHI PER FERHI FRESCA. ELL SES SARMENTS COMENSAN Á INFLAR, SE VESTEN DE PÁMPOL, SE CARREGAN DE BORRONS.

AB CALIUETS DE FOCH SES DONETES LOS ENCALENTEXEN, Y TORNAN REYMS, AB UNA RAPA D'UN FORCH Y MITX, AB UNS GRANS COM Á METLES.

UN ESTOL D'ESPARTERETES HA FETES SANAYES PER TOTHOM. CADASCÚ PREN SA SEUA, Y JA SON PARTITS Á VERMAR; Y EN TENIR SA SENAYA PLENA, HALA Á N'ES CUP.

Y ES TRAPITJADORS, BEN ARROMANGATS, TRAPITJA QUI TRAPITJA, Y BONES CANTADES.

TOT D'UNA QU'ES CUP ES PLE, AMOLLAN Á SA XETA, Y SE POSEN Á OMPLIR BOTES. FAN UNA PARTIDA DE CUPADES, TRASCOLAN, UMPLEN TOT ES BOTAM.

¿QUE ME'N DIREU? COM COMENSAVA Á FER FOSQUETA Y SORTÍA S'ESTEL DES PORQUERS, ES VI JA HAVÍA BOLLIT Y S'ERA ESTITLAT.

NA FADETA OBRÍ UN PAREY DE XETES, Y SORTÍ BRUNENT UN SUCH ESCUMÓS, NEGRE, LLAMPANT, Y D'UN BEVENT LO MES ESQUISIT.

ELS HOMONETS Y DONETES BEGUEREN FINS QU'ES SEU COS EN VOLGUÉ; Y AB UN REALET DE PLATA QUE NA FADETA LOS POSÁ Á TOTS DINS SA MA, FOGIREN FENT BOTS Y ESQUEREVITS, Y DESAPAREGUEREN COM S'ÁNIMA DE ROBERT.

NA FADETA TAMBÉ S'EN ANÁ, COMANANT Á N'EN BERNADET QUE NO DIGUÉS Á NINGÚ QUE S'HAGUESSEN VISTS NI QUE LI HAGUÉS AYDAT.

¡NO HAJES POR!
¡NO'U DIRÉ NO!

AL PUNT EL REY SE PRESENTA. VEU SA PARET FETA, SA VINYA PLANTADA Y VERMADA, Y TOT AQUELL BOTAM, NOU FLAMANT Y PLE DE VI. QUEDÁ TOT ASTORAT, SENSA PARAULA.

¡JA ES NA FADETA QUE T'HA AYDAT!

EN BERNADET NEGÁ, Y ERA VER: NO LI HAVÍA AYDAT; LE HI HAVÍA FET TOT.

LO EN DEMÁ DE MATÍ TORNAN CRIDAR EN BERNADET Á LES SET.

AXIQUET, QUE ES HORA DE BERENAR Y D'ANAR Á SA FEYNA.

S'AXECA, BARENA, Y EL REY EL S'EN MENA DINS UN BOSCH BEN ESPÉS D'AUZINES, UYASTRES, LLAMPÚDOLS, MATES, ARJELAGUES Y ROMEGUERS.

¿VEUS AQUEST BOSCH?

YDÒ ES VESPRE L'HAS D'HAVER TRET, LLAURAT Y SEMBRAT DE XEXA, ENTRECAVAT, XERCOLAT, SEGAT, BATUT, MOLT ES GRA, Y HAS DE TENIR PA FET, PER MENJAR JO Y ES MEUS AMICHS QUE HE DE TENIR Á SOPAR.

SI ES VESPRE NO'U TENS TOT LLEST, DE TU EN FARÁN QUATRE CORTERS.

EL REY S'EN VA. EN BERNADET QUEDÁ DE PEDRA. COM POGUÉ TORNAR EN SÍ, ROMPÉ EN PLORS. LI COMPAREIX NA FADETA.

¿QUE TENS?

¡QU'HE DE TENIR! ¡TON PARE QUE M'HA DIT QUE DE MI'N FARÁN QUATRE CORTERS, SI ES VESPRE NO HE TRET AQUEST BOSCH,

LLAURAT Y SEMBRAT DE XEXA, ENTRECAVAT, XERCOLAT, SEGAT, BATUT, MOLT ES GRA, Y SI NO TENCH PA FET, PER MENJAR ELL Y ES SEUS AMICHS QU'HA DE TENIR Á SOPAR!

D'AXÒ ESTÁS EMBARASSAT?

Y HEU DE CREURE Y PENSAR QUE SE POSA SA MA Á SA BUTXACA, SE TREU UN CANONET D'OR, EL DESTAPA, Y SORTÍ UN ESBART DE DIMONIS BOYETS TAN GROS, QUE NINGÚ ERA CAPÁS DE CONTARLOS. Y NO TENÍAN REPÒS; Y BOTS, Y XECALINES, Y CORREGUDES, Y SEMPENTES.

A POCH Á POCH. JA BOTAREU Y FOLGAREU EN LLEURE.

VOS HE TRETS PER FER SA TASCA D'EN BERNADET, Y JA PODEU ESSER PARTITS.

¡A VEURE QU'HEM DE FER!
¿QU'HEU DE FER?
AVUY METEIX HEU DE TREURE AQUEST BOSCH, HEU DE LLAURAR Y SEMBRAR XEXA, HEU DE ENTRECAVAR, XERCOLAR, SEGAR, BATRE, MOLDRE'S GRA, Y ES VESPRE HI HA D'HAVER UNA FORNADA DE PA FET.

COM ES DIMONIS BOYETS VAREN HAVER SENTIDA NA FADETA, FORMAN UNA PARTIDA D'ESTOLS. UNS JA ESTÁN AFERRATS Á SES AUZINES, UYASTRES Y LLAMPÚDOLS; Y TIRADA VE Y TIRADA VA, TA-TRACH, SES SOQUES ROMPUDES; Y EN TOCAR MATA, JA LA VEUEN AB SO RABASSÓ PER AMUNT.

Y ALTRES S'ABORDAN Á SES BRANQUES, EN FAN TROSSOS Y MUNTS, Y LES FEXEN; MENTRES UNA PARTIDA AB PARPALS Y PICASSES JA PEGAN Á SES ROQUES Y SOBAMS; Y ESCLAFITS, Y CÒDOLS Y LLENQUES AL AYRE.

JA N'HI HA QU'AFICAN SES BANYES DINS SA TERRA; EMPENYEN, Y LLAURA QUI LLAURA, Y BONS TERROSSOS, QU'UNA PARTIDA POSAN DEMUNT ES FEXOS DE LLENYA, COMPARTITS EN FILERA PER TOT; Y AL PUNT JA ESTAN FETS ES FORMIGUERS.

LOS PEGAN FOCH; Y FUM Y MES FUM. JA SON CREMATS, JA LOS ESCAMPAN; JA FAN GORET, JA GIRAN, JA SEMBRAN.

UNA PARTIDA PRENEN EL VOL, Y MENAN NIGULATS QUE SE POSAN Á PLOURE. SA LLAVOR NEIX; TOT JA VERDETJA, Y CREIX UNA COSA MAY VISTA.

MENTRES ES DIMONIS BOYETS AB SES UNGLES ENTRECAVAN Y XERCOLAN, SA XEXA PREN UN BLAU LO MES HERMÓS, POSA CANYA, TREU ESPIGA, TOMBA ES COLL DE LO BE QUE GRANA; Y ES DIMONIONS AB SES DENTS BEN ESMOLADES, CLAVADA Y ALTRA Á N'ES BRINS, COM LOS VEUEN BEN GRANATS.

JA HAN FETA UNA ERA, JA GARBETJEN, JA ESTENEN, JA BATAN, JA VENTEN, JA TRASPELAN, JA HAN ARERAT.

UN ESTOL ACABA UN MOLÍ DE VENT, Y MOL ES GRA; UN ALTRA ACABA UN FORN, Y LI PEGAN FOCH. UNA PARTIDA, BRASSOS ARROMANGATS, ESPERAN SA FARINA. LOS HO DUEN, PASTAN, JA ES TOU, JA ENFORNAN...

¿QUE M'EN DIREU? QUANT COMENSAVA Á FER FOSQUETA, QUE SORTÍA S'ESTEL DES PORQUERS, HI HAVÍA UNA FORNADA DE PA LO MES AVENGUT, ESTUFAT, COLRADET, QUE FEYA MANJERA, AB UNA OLORETA QUE DEXAVA ANAR LO MES BONA.

NA FADETA SE VA VEURE EN FEYNES PER TANCAR DINS ES CANONET D'OR ES DIMONIS BOYETS, QU'ANAVAN DESBARATATS DE TOT. QUANT LOS HI TENGUÉ, TOCÁ SOLETES, DIENT.

¡PER AMOR DE DEU, BERNADET, NO DIGUES Á NINGÚ QUE SIA JO QUE T'HE AYDAT!

¡NO HAJES POR! ¡NO'U DIRÉ NO!

SE PRESENTÁ EL REY. VEU ES BOSCH TRET, VEU QU'HAN LLAURAT, SEMBRAT, ENTRECAVAT, XERCOLAT, SEGAT, BATUT, Y MOLT ES GRA; VEU ES PA FET Y CUYT DINS ES FORN. L'HOMO ROMÁN AB SOS CABEYS DRETS, SENSA PARAULA.

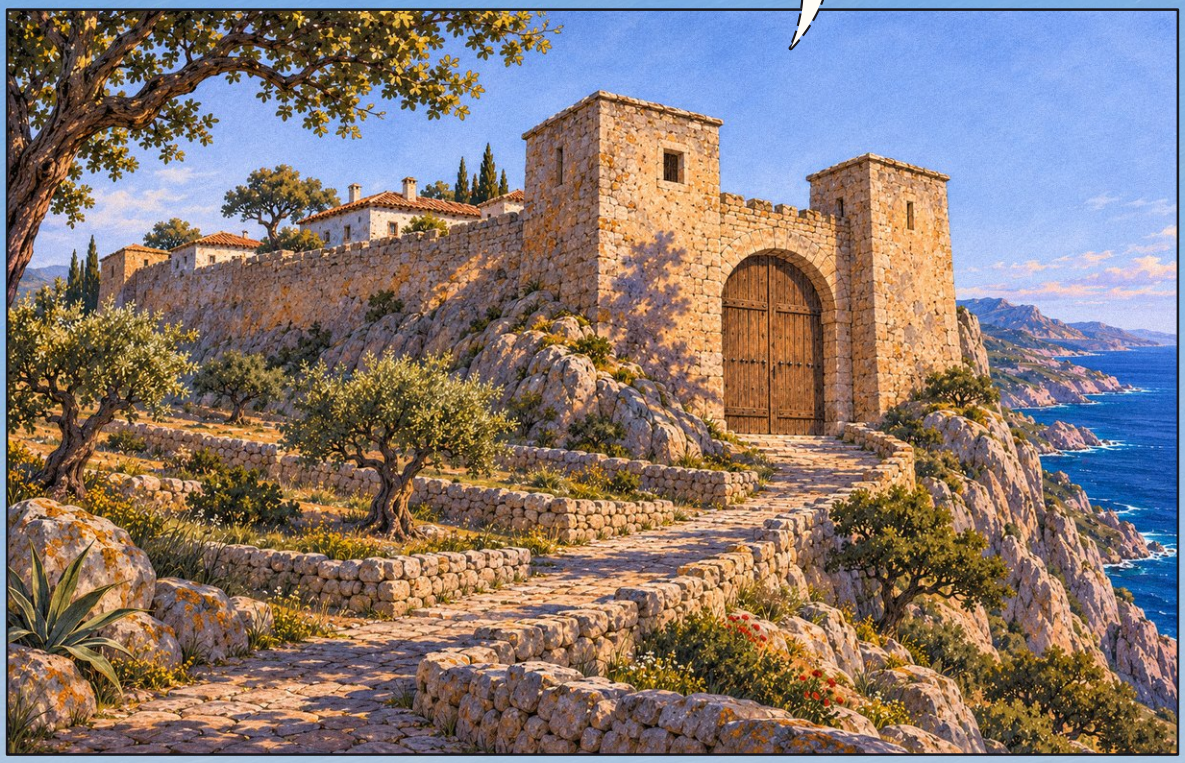
¡JA ES NA FADETA QUI T'HA AYDAT!

NO M'HA AYDAT NO.

Y TENÍA RAHÓ: NO LI HAVÍA AYDAT, LE HI HAVÍA FET TOT.

LO EN DEMÁ MATÍ TORNAN CRIDAR EN BERNADET Á LES SET.

HALA, AXEQUET; QUE ES HORA DE BARENAR Y D'ANAR Á SA FEYNA.

S'AXECA, BARENA, Y EL REY EL S'EN MENA Á SA VORERA DE MAR, Y LI DIU.

FA CENT ANYS QU'ALLÁ ENDINS VAIG TENIR UN COMBAT AB UN ALTRE REY, Y HI VAIG PERDRE UNA TUMBAGA QUE DUYA Á UN DIT. CERCALEM.

SI ES VESPRE NO LA M'HAS TROBADA, DE TU EN FARÁN QUATRE CORTERS.

EL REY S'EN VA; Y EN BERNADET TOT APURAT, PLORA QUI PLORA. LI COMPAREIX NA FADETA.

¿QUE TENS, TANT DE PLORAR?

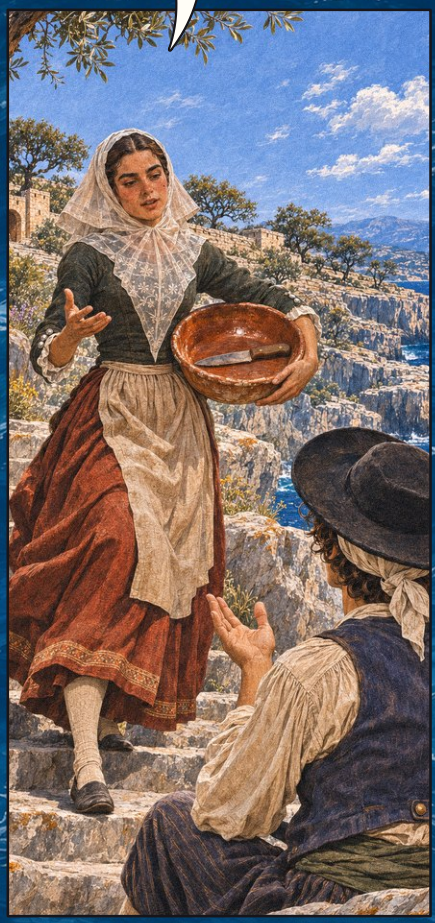

¡QU'HE DE TENIR! QUE TON PARE M'HA DIT QUE CERCH UNA TUMBAGA QUE VA PERDRE, FA CENT ANYS, DINS AQUESTA MAR;

Y QUE, SI ES VESPRE NO LA HI HE TROBADA, DE MI EN FARÁN QUATRE CORTERS.

¿D'AXÒ ESTÁS EMBARASSAT? ESPERET UN POCH.

SI'M PROMETS DE FER LO QUE'T DIRÉ, ES VESPRE PODRÁS ENTREGAR SA TUMBAGA Á MON PARE.

SÍ QUE T'HO PROMET.

S'EN VA, Y AL PUNT TORNA AB UN RIBELL Y UNA GUINAVETA, Y DIU.

YDÒ MIRA: M'ACORAS AQUESTA GUINAVETA, ME FAS TOTA TROSSOS, ME CAPOLAS BEN CAPOLADA, FINS QUE'S TROS MES GROS SIA COM UNA LLANTÍA;

EU POSES TOT DINS ES RIBELL, EU TIRAS Á LA MAR; Y ¡ALERTA QUE NO T'EN CAYGA GENS DEMUNT SES PENYES NI DINS CAP ENCLETXA!

JO M'ESCAMPARÉ PER DINS S'AYGO FINS ARRIBAR Á N'ES FONS, Y HO RASTRETJARÉ TOT FINS QU'HAJA TROBADA SA TUMBAGA.

QUANT EN BERNADET SENT AXÒ, SENTÍ SES ALES DES COR QUE S'ACOPAVAN. LLAVÒ SE REVEST DE CORATJE Y DIU:

ANTES QUE TOCAR, NI PERMETRE QUE'T TOCAN, UN FIL DE SA TEUA ROBA, QUANT Y MES AFICARTE AQUESTA GUINAVETA Y CAPOLARTE, PRIMER M'ESCORTERARÁN Y ME CAPOLARÁN Á MI.

¡PERÒ SI EN TROBAR SA TUMBAGA, TOT D'UNA QUEDARÉ CONFEGIDA, Y SORTIRÉ MES GUAPA Y MES GARRIDA QUE MAY!

Y NA FADETA PREGA QUI PREGA EN BERNADET QUE LI ACORÁS SA GUINAVETA Y LA CAPOLÁS, Y EN BERNADET QUE DEYA QUE NO LI BASTAVA COR PER FERHO.

A LA FI, DEVANT TANTES PREGARIES COM ELLA LI FEYA, Y CONFIAT DE QUE SUTCEIRÍA TOT AXÍ COM LI HAVÍA DIT, AGAFA SA GUINAVETA, LA HI ACORA, LA CAPOLA BEN CAPOLADA, FINS QUE'S TROS MES GROS VA ESSER COM UNA LLANTÍA;

Y TIRA SA GRAN RIBELLADA DINS MAR, TOT LO ENDINS QUE POGUÉ, PER QUE NO N'HI CAYGUÉS GENS DEMUNT SES PENYES NI DINS CAP ENCLETXA.

JUSTAMENTE N'HI VA CAURE UN TROSSET; Y BE VA FER, PERÒ NO'L VA PODER AFINAR.

QUANT SA RIBELLADA PEGÁ DINS MAR, S'ALSA UNA BOLLIDISSA SA COSA MES FERESTA.

¡O QUINES ONES SE MOGUEREN TAN GROSSES Y TAN FURIOSES! COM QUE S'HAGUESSEN D'ENGOLIR TOTA LA TERRA.

DES CAP D'UN QUART LA MAR COP EN SECH SE POSA COM UNA BASSA D'OLI...

NA FADETA TREU ES CAP, Y ALSA UN BRAS MOSTRANT SA TUMBAGA Á N'EN BERNADET.

COM ERA UNA GRAN NADADORA, AL PUNT ES Á PENYES; Y SURT SENSE UNA COSTURETA, MES GUAPA Y GARRIDA QUE MAY. REPARA QUE'S DIT PETIT DE SA MAN DRETA ESTAVA UNA MICA ESCAPOLLAT.

SE'N VA Á N'EN BERNADET Y LI DIU, PRESENTANTLI SA TUMBAGA.

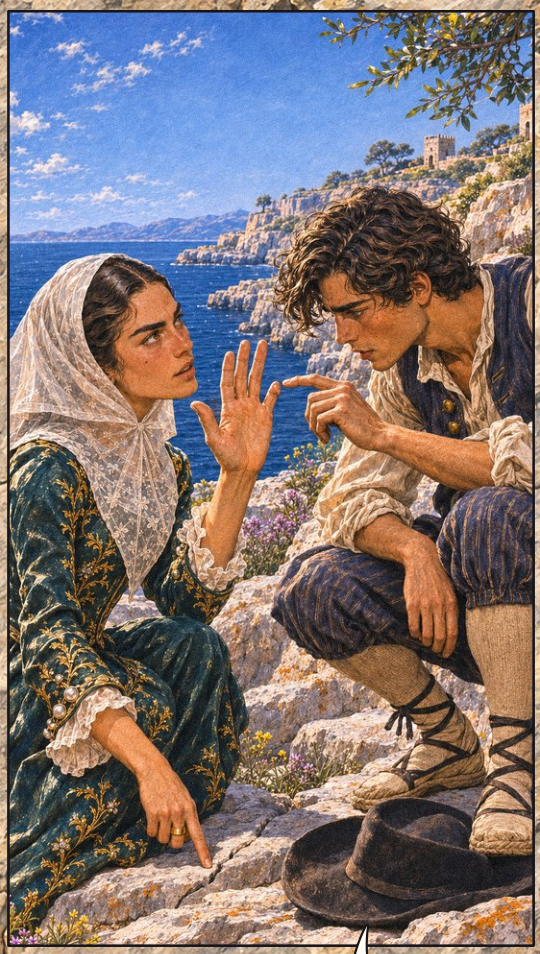
DEYA'N BERNADET, MIRANTLA SE, TOT ESGLAYAT, SENSE SEBRE QUE LI PASSAVA, COM LA SE VEYA DEVANT, TAN BEN CONFEGIDA, TOTA ENDIUMENJADA AB UN VESTIT DE SEDA Y D'OR, TOT BRUFAT DE PERLES Y DIAMANTS.

BE ES ANAT, ENCARA QU'AQUEST DIT PETIT ESTIGA ESCAPOLLAT.

Y EL MOSTRÁ Á N'EN BERNADET.

¿Y AXÒ QU'ES?

¡QU'HA D'ESSER! AQUELLA MICOYA QUE T'HA CAYGUDA DINS UNA ENCLETXA, COM ME TIRAVAS Á LA MAR.

Y QUE MOS POT ESSER MAL AXÒ?

NO, SI TU ME VOLS CREURE.

MASSA QUE TE CREURÉ. DIGUÉS COSES.

YDÒ ARA TE'N VAS Á MON PARE Y LI ENTREGAS SA TUMBAGA. NO LI DIUS QUE JO L'HAJA TRETA, Y ELL TE DIRÁ:

¡O VALENT JOVE, NO HI HA HOMO PER TU! ¡TE VUY PER GENDRE! ¡T'HAS DE CASAR AB UNA FÍA MEUA! DIGUÉS QUINA VOLS.

ALERTA TU Á DIR QUE'M VOLS Á MI. SI'U DEYES, AXI CONEXERÍA QUE SOM JO QUE T'HE AYDAT, Y MOS FARÍA MATAR Á TOTS DOS.

NO TENGAS ANSIA. MASSA QUE'T CREURÉ.

S'EN VA Á N'EL REY.

SENYOR REY, VATAQUÍ SA TUMBAGA.

¡O VALENT JOVE! ¡VOL DIR LA'M DUS! JA M'HI FAS CONTENT. VEIG QUE NO HI HA HOMO PER TU; TE VUY PER GENDRE.

TRES FIES TENCH; ARA LES TE MOSTRARÉ, Y PRENDRÁS SA QUE VUYES.

S'EN VA, Y AL PUNT TORNA AB SES TRES FIES, TOTES TRES TAN GUAPES, QU'ERA IMPOSIBLE MIRARLES Y NO EMBADALIRSHI.

FINS QUE LES S'HAVÍAN MIRADES UNA BONA ESTONA Y DE PRIM CONTE, NO SE VEYA SA VENTATJA QUE S'EN DUYA NA FADETA DEMUNT NA MARGALIDA Y NA ROSA.

EN BERNADET SE CUYDAVA Á TREURE'LS UYS DE MIRAR, PERÒ AB SA BOCA BEN CLOSA.

DIGUÉ EL REY DES CAP D'UNA ESTONA.

¿QUE NO'N SORTIREM? ¡VAJA! DIGUÉS QUINA VOLS; Y LO QUE S'HA D'EMPENYORAR, QUE SE VENGA.

TOTES TRES M'AGRADAN.

¡JA'U CRECH QUE T'AGRADAN! ¡ELL NO N'HI HA CAP DE TIRADORA, EN QUE M'ESTIGA LLEIG DIRHO!

¡EU SON BEN PRENIDORES TOTES TRES!

DEYA EN BERNADET, FENT ES BENEYT.

¡VEAM YDÒ QUINA PRENS!

PRENDRÉ SA QUE VOSTRA REAL MAGESTAT ME DIRÁ.

PERÒ ¡SI HAS DE SER TU QU'HAS DE TRIAR!

YDÒ TRIY... SA QUE VOSTRA REAL MAGESTAT S'ESTIMA MES QUE PRENGA.

BE VA FER EL REY, PERÒ NO'L POGUÉ TREURE D'AQUÍ. QUANT VA VEURE QU'ERA IMPOSSIBLE DURLO Á DIR QUINA VOLÍA, DESESPERAT DE NO PODERLI FER SA GARANGOLA, S'ESCLAMA.

NO RES; LES TANCAREM DINS UNA CAMBRA; FAREM TRES FORADINS Á SA PORTA; ELLES TRAURÁN UN DITET PER HOM.

TU N'AGAFARÁS UN, ES QUE VULGUES. MIRAREM DE QUINA ES, Y AQUELLA SERÁ SA VENTUROSA.

EU FEREN AXÍ. LES HI TANCAREN, TREGUEREN ES DITET PER HOM P'ES FORADINS DE SA PORTA, Y NA FADETA VA TREURE AQUELL PETIT ESCAPOLLAT.

EN BERNADET EL CONEIX, Y L'AGAFA.

OBRIN SA PORTA, VEREN QU'ERA DE NA FADETA, Y ELLA VA SER SA VENTUROSA.

POSAREN FIL Á LA GUYA. QUANT TOT ESTIGUÉ ENRENGAT, SE FEREN SES NOCES; Y N'HI VA HAVER DE SARAU TOT LO QUE VA ESSER BO.

EL REY, TOT CREMAT DE VEURE QUE EN BERNADET L'HAVÍA TRETA LLARGA, Y BEN CONVENSUT DE QU'ERA NA FADETA QUI LI HAVÍA AYDAT, VA DIR.

NO RES, LES ME PAGARÁN TOTES PLEGADES.

ANIT, COM ESTARÁN BEN ADORMITS, M'EN HI VAIG DE PUNTES DE PUNTES, Y LOS ACOR S'ESPASA Á TOTS DOS, Y EN SORTIREM D'UNA VAGADA.

SOBRE TOT, DES CAP D'UNA BONA ESTONA D'ESTAR COLGATS EN BERNADET Y NA FADETA, EL REY, PER VEURE SI JA DORMÍAN, SE POSA Á CRIDAR DE DINS SA SEUA CAMBRA:

¡FADETA!

¡QUE MANA, MON PARE!

ENCARA NO DORMIU?

NO ENCARA.

VAJA YDÒ, QUE JA ES HORA.

DES CAP D'UNA ALTRA ESTONA, TORNA CRIDAR:

¡FADETA!

¡QUE MANA, MON PARE!

Y SEMPRE QUE LA CRIDAVA, LI RESPONÍA.

¡JA NO SE DORMIRÁN MAY!

ELL LA TENÍAN BEN LLUNY Á SA SON.

NA FADETA, COM VA SENTIR SON PARE QUE LA CRIDAVA TANT, SE MALPENSÁ.

BERNADET, AQUEST CRIDAR DE MON PARE NO M'AGRADA GOTA. ES SEGUR QUE MOS NE VOL FER QUALCUNA.

¡SABS QUE'L CONECH DE BE! ME SAB GREU HAVERHO DE DIR, PERQUE ES MON PARE; PERÒ SE FA PRECÍS. BE QUE TU MASSA HO HAS ESPERIMENTAT.

ES S'HOMO MES DOLENT QUE S'HAJA VIST. FIGURET QUE'L DIMONI FA Á MITJES AB ELL. ARA COM VEU QUE NO T'HA POGUT SEFALCAR, ESTÁ FET UN NERO.

DEU HAVER COLETGIT QUE SOM JO QUE T'HE AYDAT, Y LA DU TANT DE MI COM DE TU. POSARÍA MASSIONS QUE JA'N TÉ UNA DE PENSADA PER LLEVARMOS DES MITX.

VEYÉS YDÒ QU'HEM DE FER.

¿QU'HEM DE FER? VES Á SA BOTIGA. VEURÁS DOS ODRES; ENTRA DINS ES CELLER, OMPLILOS DE VIN BLANCH D'UNA BOTETA QUE AFINARÁS Á UN RECÓ, DEMUNT UN CARRETELL.

EN BERNADET SE'N VA Á SA BOTIGA, TROBA'LS ODRES; SE'N VA DINS ES CELLER, AFINA SA BOTETA. UMPL, Y SE'N TORNA AB SOS ODRES PLENS Á NA FADETA.

LOS POSAN DINS ES LLIT, UN Á N'ES COSTAT DE S'ALTRE, LOS TAPAN BEN TAPATS. PAREXÍAN D'UN TROS EN FORA JUST HOMO Y DONA COLGATS.

NO RES, JAS AQUESTA GONELLA, VESTÉN DEPRESSA Á S'ESTABLE.

HI HA TRES CAVALLS, UN GRAS, UN DE MITJES CARNS, Y UN QUE NO MES TÉ SA PELL Y ELS OSSOS.

PER LLOCH FORT ES PRIMER FA TANTA DE VÍA COM ES VENT, ES SEGON TANTA COM SA VISTA, Y ES TERCER TANTA COM ES PENSAMENT.

POSA SA BRILLA Y SA SELLA Á N'AQUEST, EMBOLICALI PER SES POTES SA GONELLA, PER QUE MON PARE NO SENTA ES TREPITX, Y JO MENTRES TANT FARÉ SA TROSSELLETA.

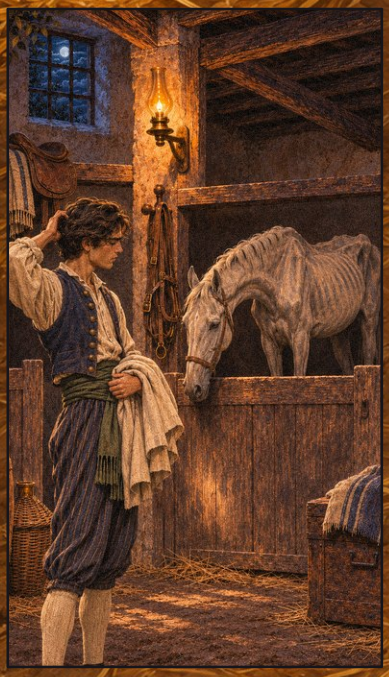
Y EL REY QUE CADA MITJA HORA CRIDAVA:

¡FADETA!

QUE MANA, MON PARE.

EN BERNADET S'EN VA Á S'ESTABLE; TROBA'S TRES CAVALLS, Y LOS SE MIRA DE DALT Á BAIX, Y DIU:

AQUEST MES GRAS NO MOS CONVÉ, Y AQUEST MES MAGRE ¿QUIN POSSIBLE ES QUE MOS PUGA DUR Y ARRIBAR Á CANOSTRA? PRENDRÉ AQUEST DE MITJES CARNS.

LI POSA SA BRILLA Y SA SELLA, LI EMBOLICA PER SES POTES SA GONELLA, Y S'EN VA, Y DIU Á NA FADETA:

EN VOLER.

YDÒ EN DEVANT.

¡FADETA!

QUE MANA, MON PARE.

PERÒ ¿AHONT TREU CAP TAN DE CRIDAR? ¡COM HAN DE PODER DORMIR, POBRES CRIATURES!

JO JA SÉ QUE FAS.

NA FADETA ALESHORES DEXA TRES SALIVADETES EN TERRA, PER QUE RESPONGUEN PER ELLA QUANT SON PARE LA CRIT.

Y DEVALLA AB EN BERNADET CAP Á N'ES CAVALL. QUANT VEU QU'ES AQUELL DE MITJES CARNS Y NO'S MES MAGRE, DIU:

¿QU'HAS FET, BERNADET? ¿NO T'HAVÍA DIT JO QUE ENSELLASSES ES MES MAGRE?

ES VER; PERÒ NO MES TÉ SA PELL Y ELS OSSOS, Y NO ES CAPÁS DE DURMOS TOTS DOS Y ARRIBAR Á CANOSTRA.

¡BONA LA M'HAS FETA AB AQUEST NO CREURE!

¡JESÚS! ¡NO T'ENFADAS! ¡COSTARÁ POCH BARATARLO!

NO, QUE JA HEM FET MASSA TEMPS. NO SIA COSA QUE MON PARE SE'N TEME, Y MOS HI TROB. ENDEVANT, Y JA'U VEUREM. SERÁ LO QUE DEU VOLDRÁ.

S'HI POSAN DEMUNT, ALLARGAN LA VISTA TAN COM POREN, PER PAGA FEYA UNA LLUNETA BEN CLARA; PEGAN CIMADA, ES CAVALL JA ES PARTIT DE CUATRES, Y LLONGO Y ALTRE LLONGO.

Y COM FEYA TANTA VÍA COM SA VISTA, AB CADA LLONGO SE TIRAVA Á S'ENTRELLUM.

FIGURAUVOS SI'N DEVÍAN FER DE CAMÍ.

DES CAP DE MITJA HORA EL REY CRIDA.

¡FADETA!

¡QUE MANA, MON PARE!

... VA DIR SA PRIMERA SALIVADETA, Y SE VA ESBALTIR, Y VA FER UNA VEU JUST SA DE NA FADETA.

¡JA NO S'ADORMIRÁN MAY AQUEYS DIMONIS!

DES CAP DE MITJA HORA MES, TORNA CRIDAR.

¡FADETA!

¡QUE MANA, MON PARE!

...DIGUÉ SA SEGONA SALIVADETA, PERÒ JA MES PETIT PERQUE JA ESTAVA MITX ASSECADA. AXI METEIX VA FER UNA VEU JUST SA DE NA FADETA.

AQUEST PICH JA NO HA CRIDAT TAN FORT. ¡A'S CAP DERRER COM SA SON LOS COMENSA Á AGARROTAR!

DES CAP DE MITJA HORA TORNA CRIDAR.

¡FADETA!

¡QUE MANA, MON PARE!

...DIGUÉ SA TERCERA SALIVADETA, PERÒ PETIT, BEN PETIT, QUE CASI NO LA SENTÍAN, PERQUE JA S'ERA ASSECADA CASI DE TOT. AXÍ METEIX VA FER UNA VEU JUST SA DE NA FADETA.

¡SI QUE S'ADORMEN AQUESTA VEGADA! ¡JA NO LOS NE QUEDAN GAYRE D'ALENS QUE FER! TOTES LES ME PAGARÁN AB UNA VEGADA!

NO RES, ESPEREM MITJA HORA MES, Y JA DORMIRÁN COM Á TRONCHS.

DES CAP DE MITJA HORA TORNA CRIDAR.

¡FADETA!

ESCOLTA QUI ESCOLTA, NO SENT NINGÚ QUE RESPONGA.

¡ARA ES S'HORA!

PEGA BOT DES LLIT, PREN S'ESPASA, SE'N VA Á SA CAMBRA DE NA FADETA.

EMPENY SA PORTA Á POCH Á POCH. S'ATURA; ESCOLTA UNA ESTONETA. NO'S SENT UNA MOSCA.

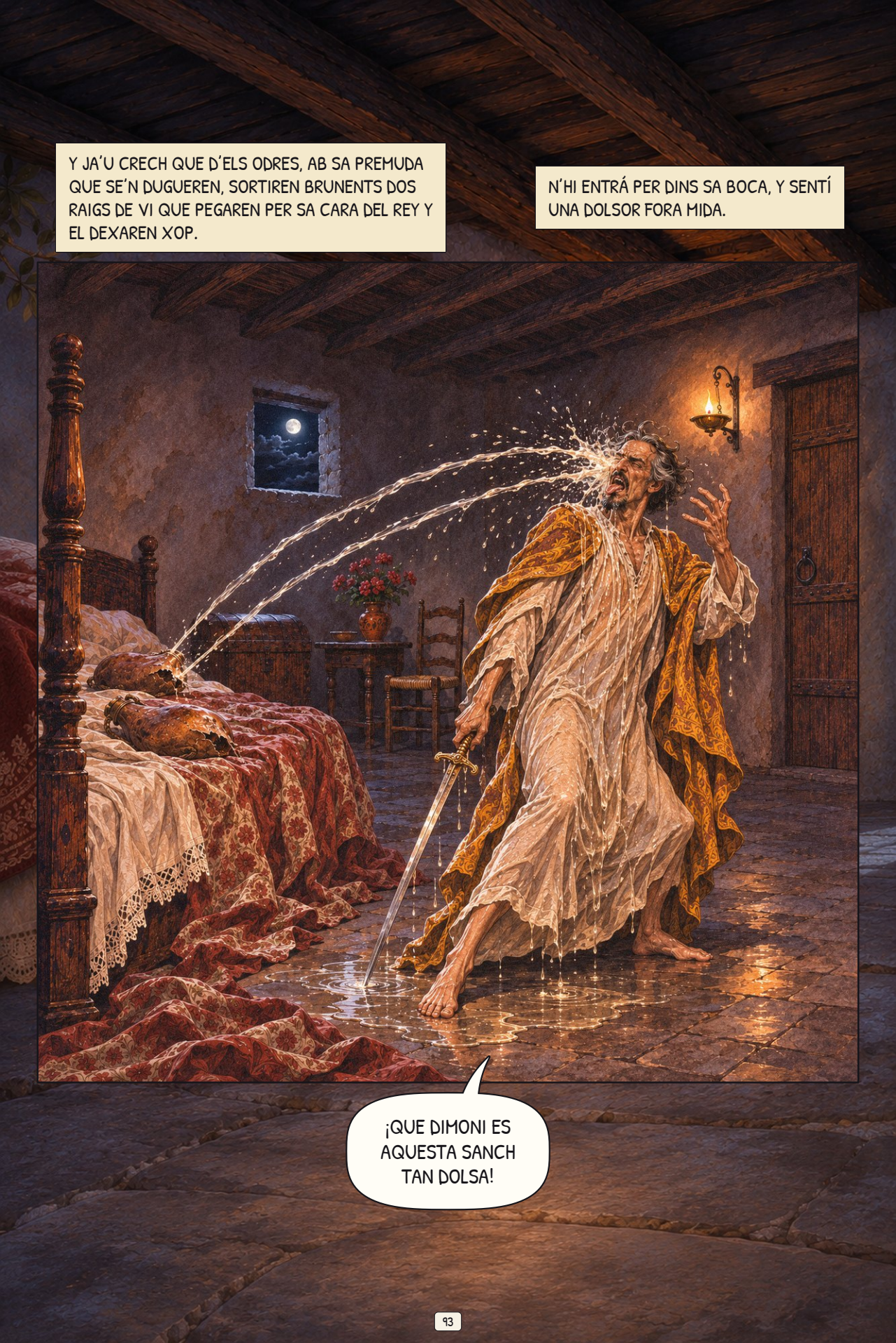

ENTRA DE PUNTES DE PUNTES, TOPA Á N'ES LLIT, PAUPA ES DOS EMBALUMS D'ELS ODRES, Y ALSA'S TAPAMENT PER QUE S'ESTOCADA FOS MES SEGURA.

¡BEUTE AQUESTA TU, Y TU AQUESTA ALTRE!

...Y, ZAS ZAS, ACORA S'ESPASA Á TOTS DOS TAY DE MÁNECH.

Y JA'U CRECH QUE D'ELS ODRES, AB SA PREMUDA QUE SE'N DUGUEREN, SORTIREN BRUNENTS DOS RAIGS DE VI QUE PEGAREN PER SA CARA DEL REY Y EL DEXAREN XOP.
N'HI ENTRÁ PER DINS SA BOCA, Y SENTÍ UNA DOLSOR FORA MIDA.
¡QUE DIMONI ES AQUESTA SANCH TAN DOLSA!

SE'N VA CORRENS Á DUR UN LLUM... Y EN LLOCH D'EN BERNADET Y NA FADETA, ME TROBA ES DOS ODRES FORADATS Y TOT ES LLIT Y ES TRISPOL QU'ANAVA VI.

L'HOMO QUEDÁ DE PEDRA. LLAVÒ SE POSÁ Á CRIDAR COM UN DESESPERAT.

¡AQUESTS POLISSONS! ¡JA SON FUYTS! ¡NO LA M'HAN FETA QUE NO LA M'HAJA PENSADA!

¡AQUESTA FADETA DEL DIMONI! ¡MAL NO FOS ESTADA NAXENT!

COM ESTIGUÉ ESCANYAT DE CRIDAR Y DE FLASTOMAR, DIU Á LA REYNA.

VEAM TU QUE SABS SET VEGADES MES QUE JO, QUIN CAMÍ ME DONAS? ¿PER HONT TENCH DE PRENDRE?

PERQUE NO M'HE D'ATURAR QUE NO LOS HAJA AGAFATS Y FETS TROSSOS AB SES MEUS MANS.

VES, Á VEURE DINS S'ESTABLE QUIN CAVALL FALTA.

HI VA Á MIRARHO Y TORNA, Y DIU:

ES DE MITJES CARNS.

NO RES, ENCARA LOS AGAFARÁS. PREN ES MES MAGRE, QUE FA TANTA VÍA COM ES PENSAMENT.

EL REY EL PREN Y JA ES PARTIT, DE D'ALLÁ.

EN BERNADET Y NA FADETA JA ERAN MILENARS DE MILENARS DE LLEGOS LLUNY; PERÒ, COM ES CAVALL DE SON PARE FEYA TANTA VÍA COM ES PENSAMENT, AL PUNT LOS VA TENIR.

NA FADETA ANAVA Á SES ANQUES, Y MIRAVA DERRERA D'EN TANT EN TANT, PER TEMERSE TOT D'UNA QUE HI HAGUÉS FRESSA DE RES. TOT D'UNA QUE'L VA VEURE, DIU.

¡AH BERNADET! VATAQUÍ MON PARE QUE SE'N VE COM UN LLAMP. ESTAM PERDUTS.

A VEURE YDÒ COM TE'N DESFÁS D'AQUESTS TRUNFOS.

NO RES. PER FAT Y FAT, QUE LA MIA MARE M'HA COMANAT Y UN PUNT MES, QUE LO QU'ARA DIRÉ, QUE SIA VERITAT:

QUE JO TORN UN CARBONER, EN BERNADET UNA SITJA DE CARBÓ Y ES CAVALL UN AUZINAR.

Y AL ACTE ELLA TORNÁ UN CARBONER, BEN RAVASCÓS, TOT MASCARAT, AB UN MOCADOR DE DAUS P'ES CAP Y UNA BONA PIPA Á N'ES MORROS;

Y EN BERNADET UNA SITJA DE CARBÓ COM UN ROTLO D'ERA, QUE TREYA FUM PER TOTS ES VENTS, Y DEXAVA ANAR UN TUF DE CREMAT, QUE CASI ATURAVA S'ALÉ;

Y ES CAVALL TORNÁ UN AUZINAR BEN GRAN, AB UNES AUZINES QUE FEYEN POR DE GROSSES QU'ERAN. N'HI HAVÍA QUE PARAVAN MITX CORTÓ.

EL REY, QUE JA SE CREYA TENIRLOS DINS SES MANS, SE TEM QUE LI HAN DESCOMPAREGUT. MIRA Y MIRA PER TOT BEN ARREU, Y NO AFINA RES MES QU'AQUELL AUZINAR Y AQUELLA SITJA DE CARBÓ Y AQUELL CARBONERET.

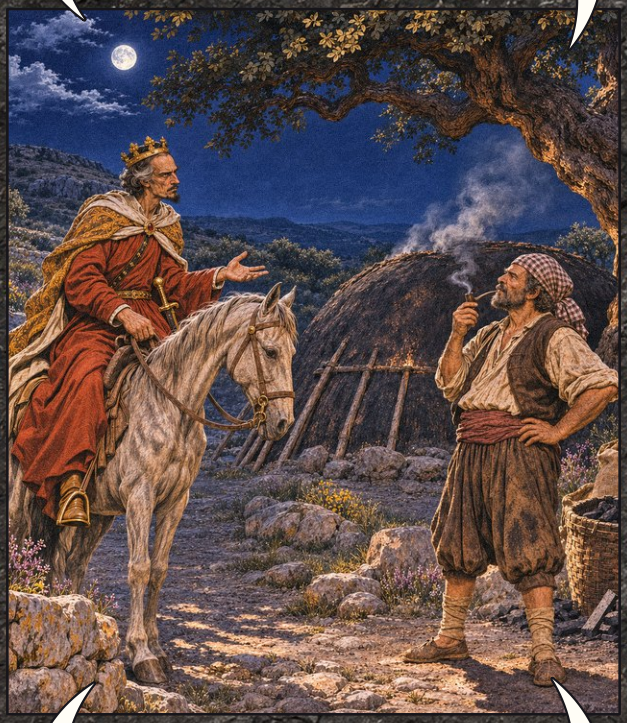

¡AQUESTA SÍ QUE M'ES BONA! ¿Y PER HONT M'HAN PRES?

COM PROU VA HAVER MIRAT, S'ACOSTA Á N'ES CARBONERET:

CARBONERET, ¿NO HAURÍAU VIST PASSAR UN JOVENET Y UNA JOVENETA DEMUNT UN CAVALL?

VENIU D'AQUÍ Á UN PAREY DE DÍES, Y VOS NE POREU DUR TOT ES QUE VOLDREU. NO FA MITJA HORA QUE SE'N HAN DUYTA SA DERRERA SARRIA QUE'M QUEDAVA.

¡VOS DICH SI HEU VIST PASSAR UN JOVENET Y UNA JOVENETA DEMUNT UN CAVALL!

¡NO VOS DICH QUE L'HE ACABAT, NO FA MITJA HORA! ¿O VOLEU QUE DESCARABUT SA SITJA PER VOS?

¿Y QUE VOS FIGURAU QUE N'HI TROBARÍAU DE CARBÓ DE DINS? ¿COM SOU TAN CARABASSENCH?

SOBRE TOT, BE VA DEMANAR EL REY Y TORNÁ DEMANAR; PERÒ Á N'ES CARBONERET NO'L VA PODER TREURE DE SA SITJA, Y DES CARBÓ, Y DE QUE SE'N ACABAVAN DE DUR SA DARRERA SARRIA.

APURAT DE TOT, EL DEXA, Y SE'N TORNA Á N'ES CASTELL.

¿QUE NO LOS MENES?

¡QU'HE DE MENAR! JA LOS TENÍA, Y ASSETSUAXÍ M'HAN DESCOMPAREGUT.

HE VISTA UNA SITJA DE CARBÓ DINS UN AUZINAR, SOM ANAT Á DEMANAR Á N'ES CARBONERET SI LOS HAVÍA VISTS, Y M'HA SORTIT Á UNA ALTRE PART, Y NO N'HE POGUT TREURE AGUYER.

¡AH BENEYT! ¡COM T'HAN ENGANAT! AQUELL CARBONER ERA ELLA, SA SITJA EN BERNADET, S'AUZINAR ES CAVALL.
¿QUE ME DIUS?
LO QUE SENTS. ¡JA POTS TORNAR ESSER PARTIT DE PRESSA!

EL REY GIRA'S CAVALL, LI PEGA ESPERONADA, Y ES CAVALL LLONGO Y ALTRE LLONGO.

PER MES QU'EN BERNADET Y NA FADETA S'ERAN FETS BEN ENFORA, AL PUNT LOS TORNÁ TENIR.

NA FADETA, QUE CADA INSTANT SE GIRAVA DERRERA PER TEMERSE TOT D'UNA QUE HI HAGUÉS FRESSA DE RES, EL DESTRÍA, Y DIU:

BERNADET, JA TORNAM TENIR MON PARE DEMUNT. JUST UN LLAMP SE'N VE.

A VEURE YDÒ COM TE'N DESFÁS D'AQUESTS TRUNFOS.

NO RES. PER FAT Y FAT, QUE LA MIA MARE M'HA COMENAT Y UN PUNT MES, LO QU'ARA DIRÉ QUE SIA VERITAT:

QUE JO TORN UN PASTOR, EN BERNADET ES CA, Y ES CAVALL UNA GUARDA DE SET CENTES EUVEYES.

ENCARA NO HO VA HAVER DIT, COM ELLA TORNÁ UN PASTOR AB UNA PELLISSA Y UNA TALECA DE PELL DE CABRA, Y SONA QUI SONA UN FABIOL;

EN BERNADET UN CA DE BESTIAR BEN ALT Y GRAS, ASSEGUT DEVANT ES PASTOR, MIRANTLOSE FIT Á FIT;

Y ES CAVALL UNA GUARDA DE SET CENTES EUVEYES QUE PASTURAVAN Á LA VELA.

EL REY, QUE JA SE CREYA TENIRLOS DINS SES UNGLES, SE TEM QUE LI HAN DESAPAREGUT.

MIRA Y MIRA PER TOT BEN ARREU, Y NO AFINA RES MES QU'AQUELL PASTOR QUI TOCA'S FABIOL, Y SA GUARDA QUI PASTURA Y ES CA QUI SEU, PERÒ QU'AVIAT PEGA BOT CAP Á ELL, Y LLADRA QUI LLADRA.

ES PASTOR LI CRIDA ¡FORA!, Y S'ANIMAL GRUNY QUI GRUNY.

EL REY S'HI ACOSTA, Y DIU:

PASTORET, ¿NO HAURÍAU VIST PASSAR UN JOVENET Y UNA JOVENETA DEMUNT UN CAVALL?

¡BONA LA FARÍAM, SI JO VENÍA SES EUVEYES! ANAU Á L'AMO, SI'N VOLEU CAP.

¡VOS DICH SI HAURÍAU VIST PASSAR UN JOVENET Y UNA JOVENETA DEMUNT UN CAVALL!

¡O QUIN HOMO TAN BOBIÁ! ¿PERÒ COM LES VOS TENCH DE VENDRE, SI NO SON MEUES? ¡Y VOS SOU MERCADER NI'N FEYS OLOR? ¿O VENIU DE SES ARASSES?

SOBRE TOT, BE VA FER EL REY, PERÒ NO POGUÉ TREURE'S PASTOR DE QUE SES EUVEYES NO ERAN SEUES, Y QUE, SI LES VOLÍA COMPRAR, QUE SE'N ANÁS Á L'AMO.

A LA FI, APURAT DE TOT, EL DEXA, Y SE'N TORNA, TOT RABIÓS Á N'ES CASTELL.

¿Y ENCARA NO LOS MENAS?

DIU LA REYNA, COM LO VEU.

¡QU'HE DE MENAR! JA LOS TORNAVA TENIR, Y COP EN SECH M'HAN DESCOMPAREGUT.

HE VISTA UNA GUARDA D'EUVEYES, ES PASTOR Y ES CA; M'HI ACOST, Y DEMÁN SI LOS HAVÍAN VISTS PASSAR, Y ES PASTOR M'HA SORTIT Á UNA ALTRE PART, Y NO N'HE POGUT TREURE AGUYER.

¡AH BENEYT! ¡COM T'HAN TORNAT ENGANAR! ES PASTOR ERA ELLA, ES CA ELL, SA GUARDA D'EUVEYES ES CAVALL.

¡QUE ME DIUS!

LO QUE SENTS. ¡TORNAHI, DEPRESSA!

EL REY GIRA'S CAVALL, LI PEGA ESPERONADA, Y S'ANIMAL LLONGO Y ALTRE LLONGO.

MOLT ENFORA S'ERAN FETS NA FADETA Y EN BERNADET; PERÒ AL PUNT LOS TORNA TENIR.

NA FADETA, QUE CADA INSTANT SE GIRAVA DERRERA PER TEMERSE TOT D'UNA QUE HI HAURÍA FRESSA DE RES, EL COLOMBRA, Y DIU:

BERNADET, JA TORNAM TENIR MON PARE DEMUNT. JUST UN LLAMP SE'N VE.

A VEURE YDÒ, COM TE'N DESFÁS D'AQUESTS TRUNFOS.

JA NO MES ME QUEDA UNA COSA.

¿Y ENCARA NO L'HAS FETA?

ES QUE LI COSTARÁ LA VIDA.

Y ¿QUE NO LA MOS COSTARÁ Á NOLTROS, SI NO LI COSTA Á ELL?

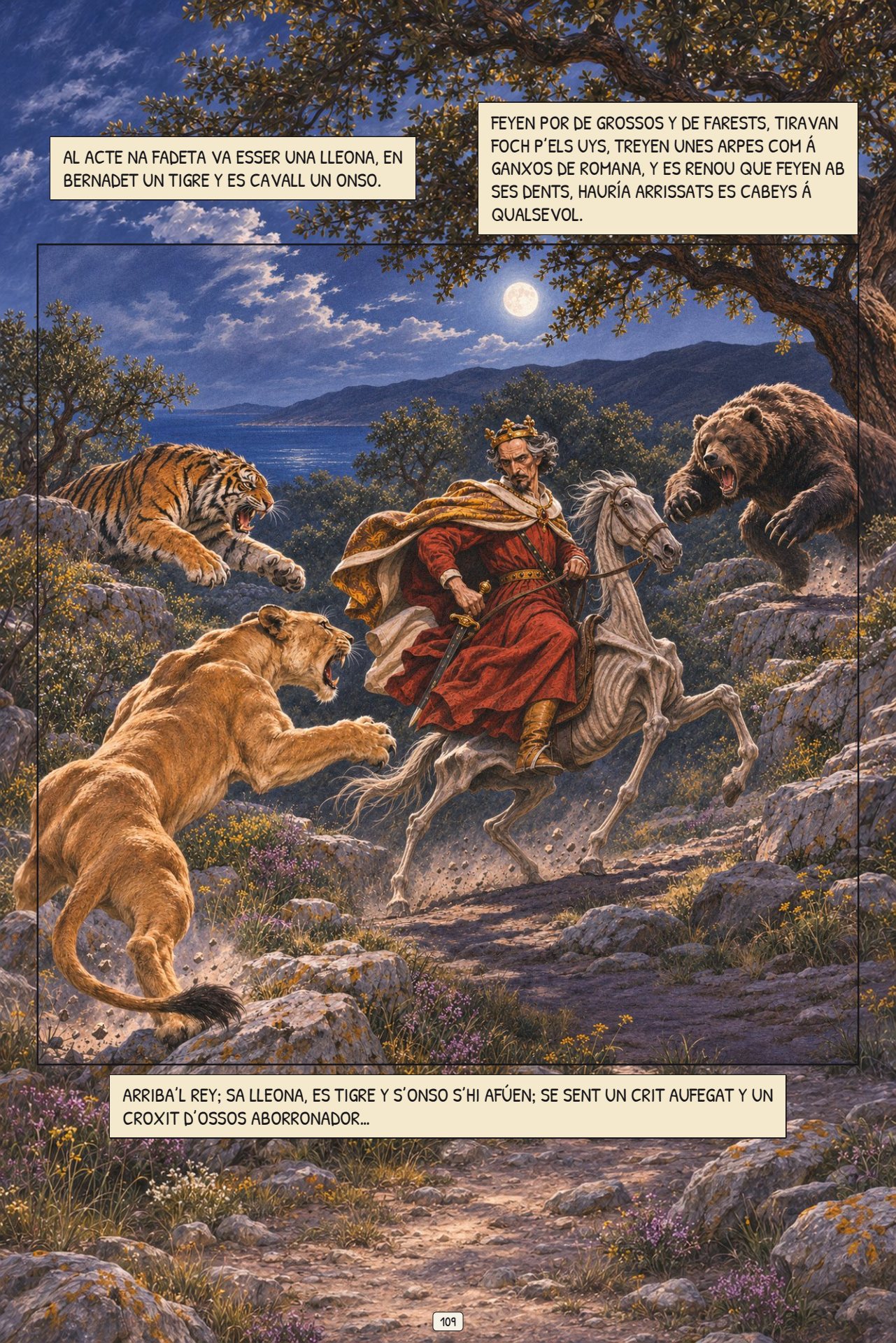
ES VER.

YDÒ ¡ENDEVANT!

NO RES, TU Y ES CAVALL FAREU LO QUE JO FARÉ. PER FAT Y FAT, QUE LA MIA MARE M'HA COMANAT Y UN PUNT MES, QUE LO QUE ARA DIRÉ, QUE SIA VERITAT:

QUE JO TORN UNA LLEONA, EN BERNADET UN TIGRE Y ES CAVALL UN ONSO!

AL ACTE NA FADETA VA ESSER UNA LLEONA, EN BERNADET UN TIGRE Y ES CAVALL UN ONSO.
FEYEN POR DE GROSSOS Y DE FARESTS, TIRAVAN FOCH P'ELS UYS, TREYEN UNES ARPES COM Á GANXOS DE ROMANA, Y ES RENOU QUE FEYEN AB SES DENTS, HAURÍA ARRISSATS ES CABEYS Á QUALSEVOL.
ARRIBA'L REY; SA LLEONA, ES TIGRE Y S'ONSO S'HI AFÚEN; SE SENT UN CRIT AUFEGAT Y UN CROXIT D'OSSOS ABORRONADOR...

EL REY Y ES CAVALL JA ERAN TROSSOS, Y TROSSOS QUEDAREN DINS UNA BASSA DE SANCH, NEGRA Y QUE ALSAVA FUMET.

JA HAVÍA TROBADA SABATA DE SON PEU EL REY DES CASTELL D'IRÁS Y NO TORNARÁS.

JA ERA HORA DE QU'ANÁS Á FER COMPANYÍA Á N'EN BARRUFET DINS SA FOGANYA DEL INFERN.

HI VA CAURE TAN EMPLOMAT, QUE NO S'ATURÁ FINS Á LO MES ENDINS DE TOT.

NO VOS DICH RES SI'S DIMONIS EN FEREN UNA DE SES FESTES MES GROSSES QU'HAJAN FETES MAY.

JA ESTAVAN SALVATS EN BERNADET Y NA FADETA. CAMINAREN UNS QUANTS DÍES MES, Y DESTRIAREN BLAVENCHS, DEMUNT UN PUIG, ES CASTELL Y LA CIUTAT DES CONTE, SON PARE.

COM JA NO N'ERAN MITJA HORA LLUNY, TROBAN UN POU, Y S'ATURÁN Á BEURE.

MIRA, FADETA, PER CAP VENT DEL MON TE VUY ARRIBAR DEMUNT SES ANQUES DES CAVALL.

ESTARÍA LLEIG PER UN SENYOR COM SOM JO Y PER UNA SENYORA COM ÉTS TU. SOBRE TOT, MON PARE Y MA MARE HO PRENDRÍAN MOLT TORT.

ESPEREM AQUÍ, JO ARRIBARÉ TOT SOL, Y VENDREM AB SO COTXO Y TOTA LA NOSTRA GENT PER FERTE SA REBUDA QUE'T MEREYS.

¡BERNADET, NO'M DEXES! ¡NO'M DEXES! QUE, SI ME DEXES, COM SOM FADETA, QUE NO PENSARÁS PUS AB MI.

¡JA HI VAS ERRADA!

¡TE DICH QUE NO PENSARÁS PUS AB MI!

AXÒ NO ES POSSIBLE, FADETA.

T'ASSEGUR QUE NO HI PENSARÁS PUS, Y MIRA QUINA HORA T'HO DICH.

NO SÍES BENEYTA.

SOBRE TOT, COM NA FADETA EL VEU TAN ENCARAT, LI ARRIBA Á DIR.

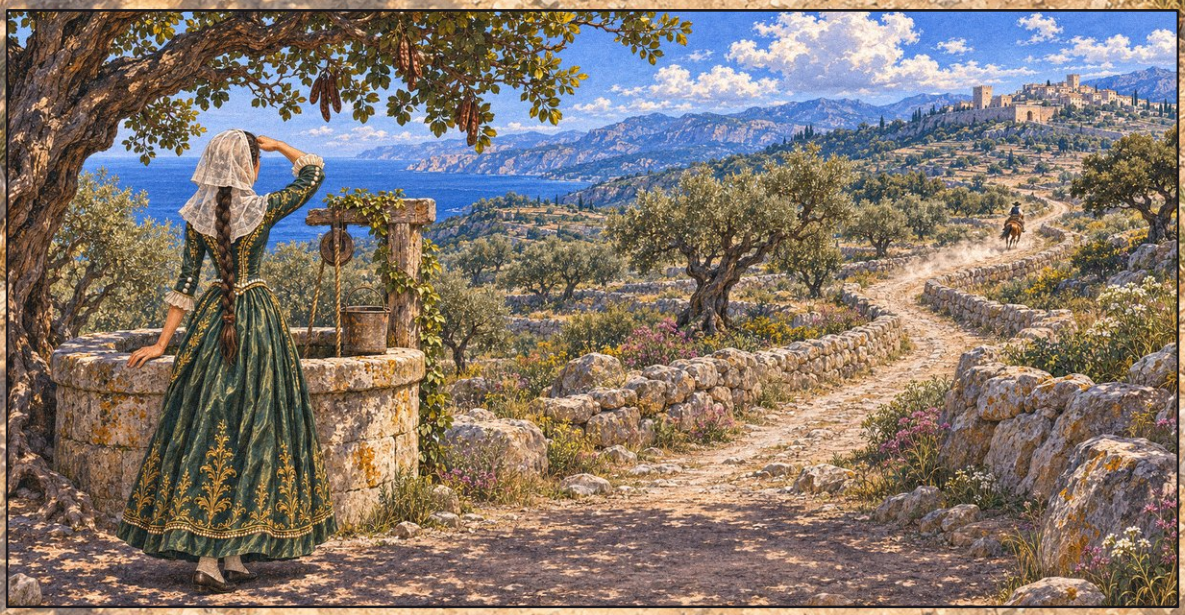
NO RES, SI TAN ENCAPIRRONAT HI ESTÁS, VESTÉN; PERÒ NO VULGUES QUE NINGÚ'T TOCH.

SI'T TOCAN, NO PENSARÁS PUS AB MI.

SERÁ LO METEIX QUE SI NO M'HAGUESSES VISTA MAY.

SI ES AXÍ, NO HAJES POR; NO HI HAURÁ CAP DENOU. NO'M TOCARÁ NINGÚ.

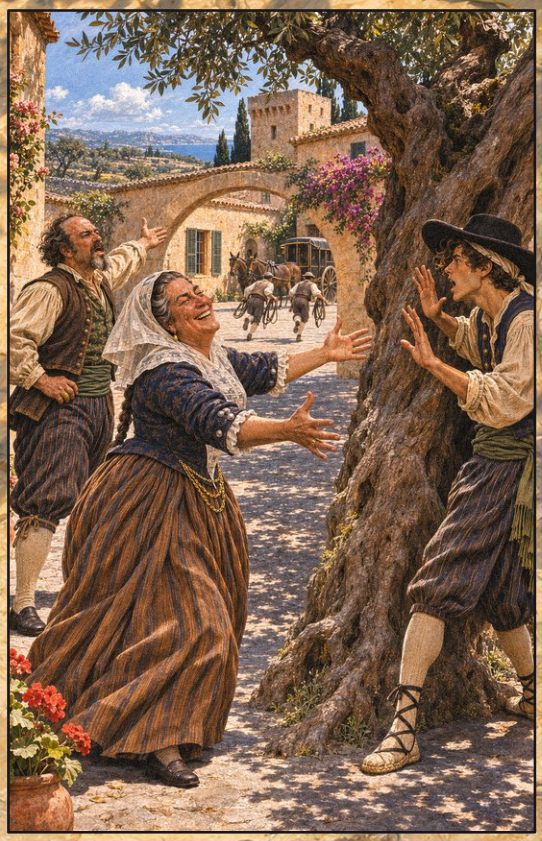

Y VA PARTIR. AB UNA EXHALACIÓ VA ESSER Á CASEUA.

SON PARE Y SA MARE, COM EL VEREN, JA HI ESTÁN ABORDATS PER ABRASSARLO; Y ELL QUE SE FEYA ENRERA CRIDANT.

¡NO'M TOQUEU POR AMOR DE DEU!

¡PER AMOR DE DEU NO'M TOQUEU! ¡JA VOS ESPLICARÉ ES MISTERI! ¡QUE ENGANXEN SES MULES Á N'ES COTXO MES QUE DEPRESSA!

SON PARE Y SA MARE NO PODÍAN ESTAR QUE NO S'HI AFERRASEN, PERÒ ELL LOS FOGÍA, Y NO S'ATURAVA DE DIR QUE FESSEN ENGANXAR SES MULES.

MENTRES FEYA LO QUE PORÍA PER DEFENSARSE DES BRASSOS DE SON PARE Y SA MARE, Y ES CRIATS ENGANXAVAN,

SURT UNA CUSSETA QU'HAVÍA JUGAT MES VEGADES AB ELL QUE PELS NO TENÍA DEMUNT EL COS, Y ZAS JA ESTÁ ENFILADA PER ELL, CUYDANT Á ESTELLARSE DE XICOTA QUE LI FEYA.

AL ACTE EN BERNADET VA ROMANDRE COM UN BENEYT, COM UN QUE SURT D'UN DESMAY Ó'S DESPERT D'UN SO MOLT LLARCH.

SON PARE Y SA MARE L'ABRASSAREN Y EL BESAREN TOT LO QUE VOLGUEREN...

JA NO'S RECORDAVA NI'S RECORDÁ PUS DE NA FADETA, COM SI NO L'HAGUÉS VISTA NI SENTIDA ANOMENAR MAY.

TOT D'UNA QU'ES CRIATS TENGUEREN ENGANXAT, VAN Á DIRLEHI, Y NO VA SEBRE DE QUE LI PARLAVAN.

BE LI DIGUEREN QU'ERA ELL QUE LOS HAVÍA FET ENGANXAR. NO LI VAREN PODER TREURE DE SA BOCA MES PARAULES QU'AQUESTES.

NO SÉ DE QUE'M PARLAU. DEXAUME FER. NO M'ENFADEU.

Y SEGUÍ TOT EMBEBEYAT, COM UN BENEYT.

BE LI DEMANAVAN SON PARE Y SA MARE AHONT ERA ESTAT, QUE LI HAVÍA SUTCEIT, QU'HAVÍA VIST, PER HONT ERA VENGUT, COM S'ERA CAMPAT; PERÒ NO FOREN CAPASSES DE TREURELI MES PARAULES QU'AQUELLES:

NO SÉ DE QUE'M PARLAU. DEXARME ANAR. NO M'ENFADEU.

Y PASSAREN DÍES Y MES DÍES, Y SETMANES Y MES SETMANES, Y MESOS Y ANYS; Y EN BERNADET SEGUÍA EN SO SEU EMBADALIMENT, Y MENJAVA Y BEVÍA ES MES DESCANSAT DEL MON, SENSA CAP MALDECAP.

NA FADETA, VEENT QU'EN BERNADET NO TORNAVA AB COTXO NI SENSA COTXO, SE CANSÁ D'ESPERAR.

ENTRA DINS LA CIUTAT, S'EN PUJA FINS Á N'ES CASTELL DES CONTE, S'HI PLANTA DEVANT.

VEU TRAFEGAR CRIATS Y CRIADES, ENTRAR Y SORTIR GENT, GUAYTAR PER FINESTRES Y TERRADES ES CONTE Y SA CONTESSA Y EN BERNADET Y TOT;

PERÒ NO PROVÁ DE DIR QUI ERA NI VA FER CAP PASSA PER DONARSE Á CONÉXER, PERQUE BE VEYA QUE, NO RECORDANTSE DE RES EN BERNADET, SERÍA DE BADES TOT QUANT FARÍA PER QUE LA CREGUESSEN Y L'ADMETESSEN TAL QUINA ERA.

¡A VEURE DE QUIN CAP FEYM ESTELLES!

DIGUÉ, VEENTSE DINS AQUELL MARRUELL.

PENSA QUI PENSA QUE FARÍA, QUE NO FARÍA, Á LA FI DEVALLA Á LA CIUTAT; Y COM TENÍA UNES MANS BENEÍDES PER CUALSEVOL FEYNA DE DONA Y NO HI HAVÍA RES QUE L'EMBARASSÁS, SE POSA Á FER DE COSIDORA Y BRODADORA.

COSÍA Y BRODAVA TANT BE, Y GÜANYAVA DE TAN BON TROS Á SES ALTRES, QU'AL PUNT VA ESSER SA QUI TENÍA MES ANOMENADA; Y LI DONAVAN TOTA SA FEYNA SES CASES MILLORS Y FINS Y TOT CA'S CONTE, QU'ERA SA PRINCIPAL.

EN BERNADET CONTINUAVA TAN EMBADALIT COM EN ES MOMENT METEIX EN QUE SA CUSSETA S'ERA ENFILADA PER ELL.

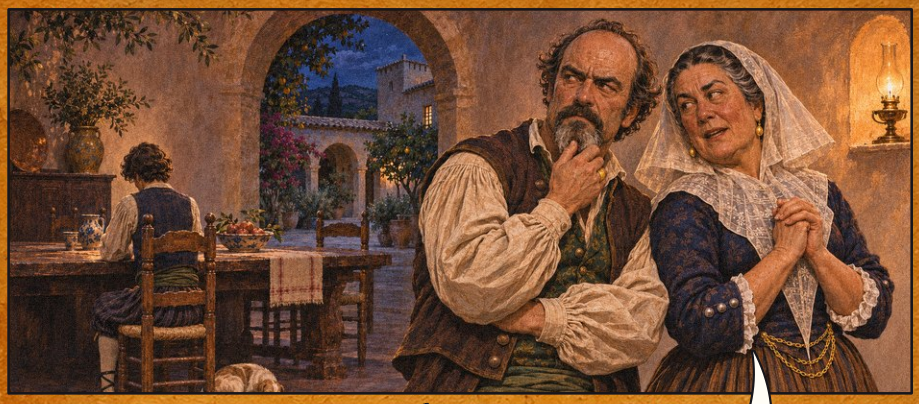
SI NO LI DEMANAVAN DE NOVES, NO DEYA RES MAY; NO MOVÍA CONVERSA Á NINGÚ, NI SE MIRAVA CAP ATLOTA, Y FEYA TANT DE CAS DE SES MOLTES QUE LI TREYEN Y LI PRESENTAVAN, COM DES MOIX.

Y EL PASSETJAVAN PER VILES Y CIUTATS, Y EL MENAVAN Á FESTES Y BAUXES, Y FEYEN PER ELL BALLS Y SARAUS Á ROMPRE; PERÒ TOT ERA RENTAR ES CAP Á S'ASE, PERDRE'S TEMPS Y ES LLEXIU.

SON PARE Y SA MARE ARRIBAREN Á DIR.

AXÒ NO POT PASSAR PUS. LI DEUEN HAVER DONATS ENCANTERIS Á N'AQUEST ATLOT NOSTRO.

LO MILLOR ES CASARLO. SI AXÍ NO LI ESPASSA AQUEST ABITLAMENT, SI AXÒ NO'L DESXONDEIX, AL MANCO NO SE PORÁ DIR QUE NO'U HÁJEM PROVAT TOT.

T'HEM DE CASAR.

BE.

...Y VA FER TAN POCA MENCIÓ COM SI'U HAGUESSEN DIT Á SA PARET.

LI CERCAREN UNA ATLOTA, UNA FÍA D'UN CONTE VEYNAT, QUE, ENCARA QUE NO SE PERDÉS PER GUAPA, ERA XALESTA Y DEVERTIDA.

...Y NO'N RESÁ PUS.

POSAREN FIL Á L'AGUYA PER ENRENGAR TOT ES CARRO PORTAL QUE ESTABLÍA, TRACTANTSE DE DOS SENYORS TAN RICHS Y TAN NOBLES.

NA FADETA VA COSIR SES NOVIANSES, FIGURAUVOS AB QUIN CORET.

ARRIBÁ'S DÍA SENYALAT PER FERSE'S CASAMENT, Y SE VA FER.

HI VA HAVER UNES NOCES LO MES ALT DE PUNT. TOTA LA CIUTAT HI VA PRENDRE PART. ¡VAJA QUINA PARTIDA DE TAULES QUE VAREN HAVER DE FER! SA GENTADA QUE HI POSÁ'S PEUS DEVALL, FEYA POR. VAREN HAVER D'ENCENDRE'S LLUM PER ACABAR DE DINAR.

QUANT VAREN HAVER ACABAT, DIGUEREN QUE CADASCÚ HAVÍA DE CONTAR UN PAS QUE FES RIURE.

SE'N CONTAREN MOLTS, Y LA GENT CUYDÁ Á ESCLATARSE DE RIAYES.

NA FADETA HI ERA COM Á CONVIDADA, Y LI TOCÁ CONTAR.

Y ¿QUE FA SA PITXORINA? SE TREU UNA CAPSA.

HI VA HAVER UNA TÓRTORA Y UN TORT.

POSA SA TÓRTORA Á UN CAP DE TAULA Y ES TORT Á S'ALTRE CAP.

¿NO'T RECORDAS, TORT, DE QUANT CERCAVAS UN CASTELL, Y NO'L PORÍAS TROBAR EN MANERA NINGUNA,

Y DEVORA UN RIU HI VA HAVER QUI TE DIGUÉ AHONT ERA, Y QU'HAVÍAS DE FER EN ESSERHÍ?

¿Y NO'T RECORDAS TAMPOCH D'AQUELLA VEGADA QUE, PER QUE NO'T MATASSEN, HI HAGUÉ QUI AB UN SOL DÍA VA VOLTAR UN CAMP DE PARET,

HI PLANTÁ UNA VINYA, HI VA CUIR ES REYMS Y VA FER ES VI?

A MÍ NO ME RECORDA.

¿Y NO'T RECORDAS TAMPOCH D'UNA ALTRA VEGADA QUE, PER QUE NO'T MATASSEN, HI HAGUÉ QUI AB UN SOL DÍA VA TREURE UN BOSCH,

EL SEMBRÁ DE XEXA, LA HI VA CUIR Y EN VA FER PA?

A MÍ NO ME RECORDA.

¿Y NO'T RECORDAS TAMPOCH D'UNA ALTRA VEGADA QUE, PERQUE NO'T MATASSEN, HI HAGUÉ QUI VA TREURE DES FONS DE LA MAR GRAN UNA TUMBAGA QUE FEYA CENT ANYS HI HAVÍAN PERDUDA?

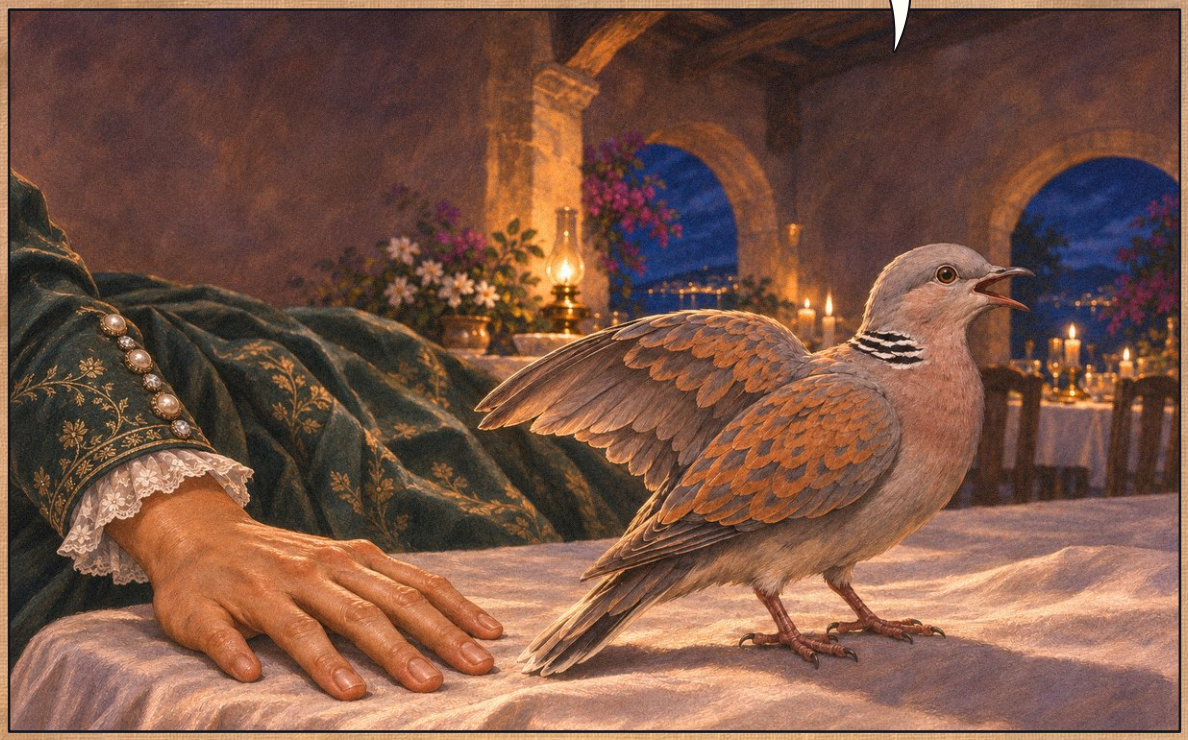

A MÍ NO ME RECORDA.

...Y, COM MES ANAVA, MES CAPFICAT ESTAVA.

¿Y NO'T RECORDAS TAMPOCH DE QUANT PER TRES FORADINS D'UNA PORTA TE VAREN TREURE TRES DITETS, Y N'HI VA HAVER UN D'ESCAPOLLAT, Y TU L'AGAFARES,

Y TE CASARES AB SA QUI'L T'HAVÍA TRET, Y FOGÍREU ES METEIX VESPRE, Y VOS ENCALSAREN, Y NO'US POGUEREN AGAFAR?

AQUÍ ES TORT QUEDÁ BOCA CLOSA, Y SE POSA Á MIRAR SA TÓRTORA FIT Á FIT.

EN BERNADET, QUE MENTRES SA TÓRTORA FEYA AQUELL ENFILAY DE PREGUNTES Á N'ES TORT, TAMBÉ ESTAVA BEN CAP BAIX, L'ALSÁ Á N'ES METEIX TEMPS QUE'S TORT, Y SE POSA Á MIRAR NA FADETA, MIRA QUI TE MIRA. LI PEGAVA UNES UYADES QUE L'ATRAVESSAVA. COM QUE LA S'HAGUÉS DE MENJAR AB SA VISTA...

ELLA ESTAVA DRETA, TOTA AYROSA, AB SES MANS DEMUNT SA TAULA, PEGANT UNA UYADA Á N'EN BERNADET, UNA Á SA TÓRTORA, UNA ALTRE Á N'ES TORT, LLAVÒ UNA Á TOTA LA GENT, Y TORNAVA Á N'EN BERNADET.

ESTAVA LA DONA Á LA FLOR DEL MON, Á N'ES PLE DE SA SEUA HERMOSURA Y GALANÍA. S'ERA ENLLESTIDA Y ENDIUMENJADA TANT COM HAVÍA POGUT. MAY HAVÍA FETA TANTA PLANTA.

AL PUNT TOTHOM LI VA TENIR ELS UYS DEMUNT, VEENT QU'EN BERNAT LA SE MIRAVA TAN ARREU, Y QUE SA TÓRTORA Y ES TORT QU'HAVÍA TRETS DE DINS SA CAPSA, FEYEN AQUELLES COSES.

PERQUE SA TÓRTORA, COM REPARÁ QU'ES TORT HAVÍA ALSAT ES CAP Y LA SE MIRAVA D'AQUELLA MANERA, SE POSÁ Á MIRARLO Á ELL. MIRA QUI MIRA, VA REPRENDRE S'ENFILAY DE PREGUNTES, DIENT:

¿Y NO'T RECORDAS TAMPOCH DE QUI DEXARES DEVORA UN POU Y LO QUE LI PROMETERES QUE NO SUTCEIRÍA Y T'HA SUTCEIT;

Y T'HA SUTCEIT FINS Á N'ES PUNT DE QUE JA NO'T RECORDAS DE QUI'T MOSTRÁ'S CASTELL, TE VA PLANTAR SA VINYA Y TE VA FER ES VI,

TE VA TREURE'S BOSCH Y TE VA COURE SA FORNADA DE PA, TE VA TROBAR SA TUMBAGA, TE VA TREURE'S DIT ENCAPOLLAT,

Y SE VA CASAR AB TU, Y T'HA SALVADA SET VOLTES LA VIDA? ¿AXÒ NO'T RECORDA?

MIREM BE; VEURÁS QUI SOM. ¿NO SABS TU QUE, MENTRES JO SIA VIVA, NO'T POTS CASAR AB UN ALTRA?

¿NO SABS TU QUE, MENTRES JO SIA VIVA, NINGÚ MES QUE JO POT ESSER SA TEUA ESPOSA DE BON DE VERES? ¿AXÒ NO SABS? ¿AXÒ NO'T RECORDA? ¿AXÒ NO VEUS?

AQUÍ ES TORT VA MUDAR DE VERT EN BLAU, Y PEGA CRIT.

¡SÍ QUE ME RECORDA, TORTORETA MEUA! ¡SI QUE'S VER TOT QUANT HAS DIT! ¡SI QUE'U ETS SA MEUA ESPOSA!

Y JA HA AXAMPLADES SES ALES, Y JA ES PARTIT TOT XARAVEL-LO CAP Á SA TÓRTORA.

EN AQUELL MOMENT METEIX, EN BERNADET SORTÍ TOT AB U D'AQUELL EMBADALIMENT QUE LI HAVÍA FET PERDRE ES KIRIELEYSON Y EL TENÍA FET UN BENEYT;

Y COM SI LI HAGUÉS CAYGUDA UNA BENA DE DEVANT ELS UYS, HO VA VEURE TOT; LI TORNÁ Á SA MEMORIA TOT LO QUE LI HAVÍA PASSAT; VA CONÉXER NA FADETA.

Y NO POGUÉ ESTAR PUS. S'AXECA, DEXA'N PORRET SA NOVÍA, QUE SEYA EN ES SEU COSTAT; Y SE'N VA CORRENS Á DONAR UN ABRÁS Á NA FADETA, TOT CLAMANT.

¡TU ÉTS SA MEUA AMOR! ¡TU ÉTS SA MEUA ESPOSA! MENTRES TU SÍAS VIVA, NINGÚ HO POT ESSER MES QUE TU!

TOTHOM QUEDÁ AB SOS CABEYS DRETS DEVANT AQUELL PAS. NINGU SE'N PODÍA AVENIR.

EN BERNADET Y NA FADETA CONTAREN FIL PER RANDA TOT LO QUE LOS HAVÍA SUTCEIT.

NO HI HAGUÉ NINGÚ QUE NO LOS CREGUÉS;

SA NOVÍA Y ES PARENTS SE'N ANAREN TOT ATXUL-LATS, VEENT QUE FEYEN NOSA;

ES CONTE Y SA CONTESSA ABRASSAREN NA FADETA, Y LA REGONEGUEREN COM Á VERTADERA MULLER D'EN BERNADET;

Y CONTINUÁ ES SARAU COMENSAT. TOTHOM CRIDAVA Y BOTAVA D'ALEGRÍA, DONANT MIL ENHORESBONES Á N'EN BERNADET Y NA FADETA, Á SON PARE Y SA MARE.

Y HEU DE CREURE Y PENSAR QUE Á TOTS ES QUI HI HAVÍA ALLÁ PLEGATS, ES FADRINS PERQUE ERAN FADRINS Y ES CASATS PERQUE ENCARA NO HAVÍAN PERDUTS ES JOCHS, Á TOTS LOS ENTRÁ UNA BALLERA, QUE NO TENÍAN REPÒS Á SES CAMES,

COM ESTIGUEREN CANSATS Y MORTS DE RIURE Y DE FOLGAR, SE'N ANÁ CADASCÚ Á CA-SEUA, FENTSE CREUS TOTHOM DES PAS D'EN BERNADET Y NA FADETA, QUE VISQUEREN CONTENTS Y ALEGRES UNA MALA FI D'ANYS.

Y... SI NO SON MORTS, SON VIUS; Y, SI NO SON VIUS, SON MORTS. Y AL CEL MOS VEGEM TOTS PLEGATS. AMEN.

Es Castell d'Irás y no tornarás
Rondalles Mallorquines · 1

Contada per ses madones manacorines Antonina Vallespir de Son Boga y Catalina Thomás Pinya, el sen Miquel Neula de Son Carrió, un pareyer de Son Galiana, en Toni Garrit de Sant Llorens y un atlot del Bon Jesús. Replegada per Mn. Antoni M. Alcover.

Aplech de rondayes mallorquines d'en Jordi des Recó. Tom I, primera edició. Palma, Tip. Católica de Sanjuan, germans, 1896. Planes 193–235.

Text d'Antoni Maria Alcover i Sureda (1862–1932), de domini públic perquè fa més de 80 anys que va morir. Les paraules són les de l'edició de 1896, sense modernitzar.
Transcripció feta de bell nou damunt l'exemplar imprès.

Adaptació al còmic i il·lustracions generades amb intel·ligència artificial.
Edició de Guillem Cantallops Ramis, 2026. Llicència CC BY-NC-SA 4.0 per a tot el que no és text d'Alcover.
Versió 20 · 2026-11-22

